161. številka. V Ljubljani, v sredo, 16. julija 1913. XLVI. leto.

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod" velja:

v Ljubljani na dom dostavljen: celo leto K 24·—, pol leta 12·—, četrt leta 6·—, na mesec 2·—

v upravništvu prejeman: celo leto K 22·—, pol leta 11·—, četrt leta 5·50, na mesec 1·90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v pritličju levo,) **telefon št. 34.**

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike.
Inserati veljajo: peterostopna petit vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravništvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.
Posamezna številka velja 10 vinarjev.
Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna" telefon št. 85.

„Slovenski Narod" velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko: celo leto K 25·—, pol leta 13·—, četrt leta 6·50, na mesec 2·30

za Nemčijo: celo leto K 30·—

za Ameriko in vse druge dežele: celo leto K 35.—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravništvo (spodaj, dvorišče levo), **Knaflova ulica št. 5, telefon št. 85.**

Nerazjasnjen položaj.

Dunaj, 15. julija.

Po informacijah iz diplomatičnih krogov, je položaj na Balkanu do ure popolnoma nerazjasnjen in upanje, da pride med vojskujočimi do skorajšnjega sporazuma, je zaenkrat prav malo utemeljeno. Bolgarija ni pripravljena kapitulirati. Bolgarski opozicijonal. krogi so, ki zagovarjajo nekak princip popolne pasivitete, združene z vojaško defenzivo do skrajnosti. Bolgari utrjajo Sofijo, pripravljajo se torej na eventualnost, da se bo treba do skrajnosti boriti. Bolgarska armada, ki stoji na zapadu, je še močna in se bo vsaj v defenzivi še lahko jako uspešno branila. Nasprotniki bodo prisiljeni k novim silnim žrtvam. Bolgarska opozicija računa na tihem z evropsko intervencijo in kalkulira, da Bolgarija itak ne more več izgubiti, kakor nasprotniki že sedaj zahtevajo.

Te zahteve so v resnici eksorbitantne. Srbija kaže sicer nad vse hvalevredno zmernost in se slej ko prej zadovoljuje z vardarsko mejo in strategično črto na severovzhodu, ki bi v glavnem sledila dolini reke Bregalnice. Grška pa postaja od dne do dne prevzetnejša, celo zaledje solunsko, pa tudi celo trakijsko egejsko obal hoče imeti. Bolgarija naj se izbre od Egejskega morja, tako se glasi princip grških politikov, ki ne vedo, kako naj bi lahke uspehe grške armade še bolj izkoristili. V koliko se te grške zahteve v javnosti pretiravajo, v trenutku ni razpoznati, vsekakor pa je gotovo, da zahteva Grška makedonsko primorje do izliva reke Meste in da hoče na vsak način imeti Kavalo, pristanišče, ki bi delalo Solunu silno nevarno konkurenco, ako bi bilo bolgarsko.

Jugoslovansko stališče napram tem grškim aspiracijam mora biti le odklanjajoče: Srbija pa se kot zaveznica Grške nahaja v zelo neprijetnem položaju. Nikakor ni v njenem interesu, da podpira snovanje Velike Grške, ki hoče z Bolgarijo vred izpreti celo Jugoslovanstvo od Egejskega morja; preveliko oslabljenje Bolgarije bi končno tudi Srbiji škodovalo in prepad, ki se je med obema narodoma odprl, nepremostljivo poglobilo in razširilo, Bolgarijo za vedno pognalo v vrste srbskih sovražnikov. Toda Srbija se v danem položaju ne more zagnati v odkrita nasprotstva z grškim zaveznikom, temveč se more omejiti na mirno in prijateljsko prigovarjanje, o katerem ne more vedeti, bo li uspešno ali neuspešno. Oba premijerja Pasić in Venizelos se sestaneta morda že jutri v Skoplju in ako se Pasiću ne posreči, pridobiti grškega kolego za politiko zmernosti in obzirnosti, ako vztraja Grška na posesti Kavale, potem je popolnoma negotovo, kako se bodo nadaljni dogodki razvili.

Bolgarija se brez novega uničujočega poraza ne bo vdala. Storila bo vse, da izzove evropsko intervencijo. V vprašanju trakijske obale ji je pomoč Rusije sigurna, pa tudi pomoč Avstrije, ki ima zgolj gospodarski interes na tem, da ostane Kavala Bolgarska, ker upa dobiti potom tega pristanišča preko Romunije in Bolgarije še boljšo zvezo z Egejskim morjem, kakor čez Solun. Dogodki na Balkanu se sedaj razvijajo v smeri, ki vodi na evropsko konferenco, kar ne more biti niti v srbskem, niti v grškem interesu, zlasti, ako pomislimo, da se z bolgarske strani sedaj zelo pridno lansira ideja avtonomne Makedonije.

Čim dalje pa odlagajo balkanske države definitivni sporazum, tem odločnejše odkriva Romunija svoje karte. Ni dvoma več, da se romunska armada pripravlja na nadaljno prodiranje v notranjost Bolgarije in njeni voji, ki so zbrani pred Corabijo, lahko vsak trenutek udarijo na Pleven. To bi bil morda signal za dogodke, kateri bi zanetili evropsko konflagracijo. Rusija ni voljna trpeti, da se razgrnejo romunske čete po bolgarskih planjavah in ne bo priputila, da bi kralj Karel vkorakal v Sofijo. Ako pa poseže Rusija na Balkan, potem je evropski mir uničen. Italija, svesta si nevarnosti, ki prete iz grozečih zapletljajev, je zato predlagala Avstriji skupno demaršo v Bukareštu — grof Berchtold se zvečer odpelje v Išl, da izprosi od cesarja dovoljenje za ta korak.

Interesantno je sicer opazovati, kako naraščajo diference med našo in nemško politiko. Nemčija je dosedaj zadržavala vsak agresivnejši nastop svoje zaveznice na Balkanu, postavlja pa se tudi v zadnjem času na stališče, da naj Srbija in Grška obdržita, kar sta izvojevali. Nemčija zagovarja ta nazor predvsem iz dinastično - rodbinskih ozirov, grška kraljica je sestra nemškega cesarja. Kakor smo že poudarjali, se avstrijski diplomati zavzemajo za princip, da mora Kavala in trakijska obala ostati Bolgariji.

Položaj kaže vse polno vznemirljivih znakov. Včerajšnji govor sira Edvarda Greya, je poziv Evropi, da se tudi v najnovejši krizi drži sporazumnega postopanja. Baš ta poziv pa dokazuje, da je solidarnost velekabinetov zopet enkrat v pogibelju . . .

Balkanska vojna še ni na vrhuncu.

Spoznavaj sebe in svoje sovražnike!

(Slovenskemu ljudstvu v pouk, svarilo in vzpodbudo.)

In Jezus reče: Kraljeljestvo moje ni od tega sveta.

(Sv. evangelij po Ivanu, 18. poglavje, 36. vrsta.)

Vzpodbudo k temu sledečemu spisu dal mi je uvodni članek »Slovenca« od soboto, dne 5. t. m.. Ta članek je posnet po klerikalni reviji »Čas«, ki je priobčil Ušeničnikov članek v VII. letniku, 4. zvezku 1913 pod naslovom: »Idealizem v politiki«. V ponedeljkovi številki 153. od 7. julija t. l. komentira »Slov. Narod» ta članek in zaključuje tako-le: **»Nam je to prav** (—namreč, da lastni klerikalni pristaši že uvidevajo, do kake stopinje koruptnosti so njihovi lastni vodje kakor n. pr. dr. Šusteršič, dr. Krek, dr. Pegan i. dr. že prišli t. j. oni, katerim so dali mandate in izročili toli odgovorna mesta — Opomba pisca!), kajti **mi** nimamo nobenega interesa na tem, **da bi nehala v klerikalni stranki korupcija in gniloba.«**

Jaz se za svojo osebo in mislim, da tudi večina količkaj prevdarnih politikov v napredni stranki s tem zadnjim stavkom ne more strinjati — in sicer s tega vzroka ne, ker klerikalne stranke na Slovenskem ne tvori samo kler (duhovščina) in klerikalni poslanci lajiki, ampak tudi **ljudstvo,** ki se po mestih, trgih, posebno pa po deželi dannadan zasužnjuje pohlepni vladi klerikalizma, se demoralizira in na značaju, srcu in duši izkvarja. Iz teh vzrokov ni nam vseeno, kaj počenja klerikalizem z ljudstvom. — Kaj vam pa bo preostalo še zdravega v ljudstvu, na koga se boste še opirali, kdo bo vas inteligentne narodne in napredne voditelje še volil, če ne ljudstvo, ki ni še korumpirano od klerikalizma?! Vse mandate, bodisi za deželni ali državni zbor imajo klerikalci v rokah in naprednjaki ste se v svojem poštenju globoko urezali, ko ste sklepali kompromise s klerikalci, da si ohranite mestne mandate. Da niso moralno izkvarjeni, da je še v njih kaj poštenja, ne bi napredne stranke tako grdo opeharili za mandat pri zadnjih volitvah v gorenjskih mestih.

Res je, politično delo ne nese nič, vsaj naprednim elementom ne; seve drugače je pri klerikalcih. Tam so korita,pri nas jih ni.Česar pri klerikal. ne premore agitacija in njihovo časopisje, to premore mošnja dež. odbora in deželna kasa, ki se vedno slučajno tik pred volitvami odpre, da se razdele premije kmetovalcem za živinorejo ali pa deli denar ljudstvu, ki je vsled vremenskih nezgod trpelo glad in pomanjkanje. To je vse slučajno!

Vsi narodni inteligentniki smo iz ljudstva, pravi demokrati smo — in naj še dalje pustimo korumpirati naš narod? To bi bila očividno naša narodna in politična smrt!

Okuženju, korupciji in gnilobi od strani klerikalizma na Slovenskem pa moramo zastaviti pot in glasno zaklicati **»do tu in ne dalje«.** Naš klic velja predvsem tudi ljudstvu, da se vzdrami iz klerikalne omotice, da si ono ohrani zdravo, nravno jedro, poštenje, značaj, krepko narodno zavest in da je resnicoljubno, verno pa je še celo preveč, da celo praznoverno; in ravno v tej hiperreligijoznosti tiči zlo po pregovoru: »Nič čez mero«.

Ideali dr. Alešu Ušeničniku so: da se brani krščanstvo, ozir cerkev in pa vera. Morda mu je že res verski boj pred očmi; a za te boje je še prezgodaj. Po naukih zgodovine bi se morali že nacijonalno izživeti, za te boje smo še narodno premladi ali pa dr. Ušeničnik res misli in je prepričan, da na narodnost slovensko ni dati več piškavega oreha? Pri klerikalcih je mogoče tudi to.

Da se dr. Ušeničnik obrača v svojem članku proti političnemu katolicizmu, proti korupciji v lastni stranki, je za njega kot duhovnika zelo hvalevredno — ali prepozno je prišel s svojim spisom, to bi on že moral davno vedeti, če tudi ne bere »Naroda«. Napredna stranka je isto neštetokrat poudarjala na svojih shodih in zborovanjih. In sedaj, ko ga je sram takih-le korifej, kakor je n. pr. njegov kolega dr. Krek, dež. glavar dr. Šusteršič, dr. Pegan in dr., še mu je vzdramilo moralno čuvstvo in neusmiljeno je lopnil po grbi teh treh klerikalnih kraljev. Kako bridka je resnica pregovora: »Hochmut kommt vor dem Fall«. Ta pregovor ima v zgodovini človeštva vedno prvo mesto.

Na shodu v Unionu pred tremi leti ni mnogo manjkalo, da se ni dr. Šusteršič proglasil za vojvodo vseh Slovencev, dr. Krek pa za njegovega namestnika — in sedaj ju več nihče ne mara. S. L. S. dala je njima vse, S. L. S. njima bo vzela vse. Taka je nerazsodna ljudska masa; danes ti vpije: hosana, jutri: križaj ga!

Slavni grški zgodovinar Tukidid (471—404) sovrstnik Periklov v Atenah pravi, da so velike svetovne vojske ženske povzročile, kakor n. pr. lepa Helena desetletno trojansko vojsko, da vse zlo izvira od ženske; isto pravi tudi sv. pismo o Evi, po kateri je prišlo vse zlo na vse človeštvo. Ženska bo pa tudi, vsaj kolikor se do sedaj more sklepati, pogubna za klerikalce na Slovenskem. Ta ženska je Kamila Theimer, bivša večletna zvesta prijateljica duhovnika dr. Janeza Ev. Kreka, ki je imel z njo zelo ozke prijateljske stike. Njej je dr. Krek razgalil najtemnejše kote svojega srca in svoje duše in izbrbral ji je marsikaj, česar bi v interesu klerikalne stranke ne smel storiti. V

LISTEK.

Dolga roka.

M. Gardenhire.

(Dalje.)

Možje so vzeli Williamsov nož s točilne mize, kamor so ga položili, ko so ga razorožili, ter ga potegnili iz nožnice: klina je bila popolnoma čista. Zopet je začel pes divjati in je migal z nogami, repom in ušesi, da bi opozoril ljudi na se; na to je zbežal iz sobe. Dva moža sta mu sledila po dolgi cesti do hiše, kjer se je izvršil umor, na kar je izginil v visoki travi.

Kmalu pa je zopet pritekel ter imel zdaj v gobcu nož, katerega klina je bila s krvjo pordečena. Nož je bil preddelavčev.

»Danes zjutraj sem ga doma pozabil, ko sem šel na delo.« je rekel ta. »On ga je našel ter jo umoril z njem.«

»In vi tudi niste ustavljali poštnih voz in tudi ne kradete konj po okolici? He?« je zaklical eden izmed okoli stoječih ter jezno pogledal Williamsa.

Ker je videl, da je začela zadeva postajati za njegovega prijatelja, preddelavca, nevarna, se mu je zdelo najboljše, da jo s primerno opazko privede zopet v stari tir.

Preddelavec je razburjen obračal svoj revolver, njegov prijatelj pa je divje gledal psa.

»Stojte!« je ukazal moj oče. »Pes zna govoriti.«

»Zna pa tudi lagati,« je zamrmral preddelavec.

»Počasi! Mi govorimo zdaj o pošti,« je odgovoril moj oče.

Pes je sedel pri vhodu ter glasno lajal, pri tem pa po taktu tolkel z repom ob tla.

»Išči!« mu je zaklical moj oče, in kakor strela je tekel pes zopet proti omenjeni baraki.

Radovedno mu je sledilo več ljudi; precej časa je preteklo v največjem pričakovanju, da so se vrnili s strgano poštno vrečo, v kateri so bila še pisma.

Triumfirajoč in težko sopeč jim je sledil pes.

»Izpod postelje jo je potegnil, kjer je bila vreča skrita med celo kopico navadnih vreč za prenašanje rude,« so poročali možje.

»Vsaj sem tudi jaz takoj rekel, ljubosumen je bil na me!« je vskliknil mr. Williams, ki mu zdaj ni nihče več branil govoriti. »On jo je umoril.«

Prizori so se tako hitro vrstili drug za drugim, da zborovalci niso mogli takoj razumeti njih važnosti, temveč so jih morali šele polagoma prebaviti. Toda navzlic vsem predsodkom so vendar uvideli, da morajo zdaj voditi razpravo na popolnoma drugi podlagi. Vendar pa ni prišlo do tega, kajti zopet se je pripetilo nekaj novega, kar je prekinilo razpravo.

Iz srede žensk, ki so polne radovednosti stale na cesti, se je kar naenkrat zaslišal glas: »Ogenj! Skladišče za smodnik gori!«

Gorelo je poslopje, v katerem so se shranjevale razstrelilne patrone za mine.

Čeprav je v naselbini značilo obešanje takorekoč družaben dogodek, kulturno dejanje, ki je nekako pričalo o zboljšanih navadah, je vendar goreče skladišče za smodnik vzbudilo pri možeh čut dolžnosti in se ti niso obotavljali, temveč hiteli na pomoč.

V sklenjenih kolonah so odšli, ostala sta le mr. Williams in užaljeni zakonski mož, ki zdaj ni bil samo sodnik, temveč tudi maščevalec.

Ker so že pri grajenju poslopja spričo njegove nevarne vsebine napravili vse potrebne varnostne priprave, so ogenj lahko zadušili.

Toda kako čuden slučaj! Pred par meseci je tudi, in sicer ravnotako pri slavnosti obešanja, gorelo skladišče za smodnik, in v splošni zmešnjavi so preložili obešanje. Pozneje je označila ženska, ki je dala varnostno znamenje, psa kot požigalca. Videla ga je, ko je z gorečo trsko, ki jo je najbrže ukradel izpod kakega kotla, tekel po cesti navzgor.

»Jaz vse prekličem, kar sem rekel,« sem zamrmral, ko je Conners nekoliko prenehal govoriti.

»Hvala lepa!« se je zasmejal. »Veseli me, da sem vas izpreobrnil. Vi vidite, kako dobro si je pes zapomnil lokalno zgodovino. Izbral si je izhod, na kakoršnega bi človek, ker bi bil brezpomemben, nikdar ne mislil. Skladišče za smodnik je pomenjalo za tisti kraj življensko vprašanje, vsaka nesreča v tem skladišču je vzbujala splošno pozornost, kakor se je že preje izkazalo.«

»In potem so pač mr. Williamsa izpustili, na njegovo mesto pa je prišel preddelavec, ni-li res?« sem izpraševal. »In kakšno nagrado je dobil pes?«

»Kakor se navadno plačuje pse,« je suho odgovoril Conners.

»Mr. Williamsa niso oprostili. Ko smo se vrnili v saloon, je padlo zagrinjalo čez zadnje dejanje žaloigre.«

Mr. Williams je izginil, pes je bil mrtev in tudi preddelavec je ležal mrtev na tleh.

Moj oče je privezal konja v bližini na neko ograjo. To lepo priliko je mr. Williams porabil, da za vedno pretrga svoje zveze z naselbino.

Preddelavčevo truplo je ležalo zraven točilne mize, pes na pragu, kamor se je najbrže s svojo zadnjo močjo privlekel, da sledi svojemu gospodarju. Goltanec preddelavčev je bil pregriznen z ostrimi zobmi, sicer ni imel nobene druge rane. Iz revolverja, ki ga je še v roki držal, sta bila izstreljena dva strela. Ena krogla je zadela psa.

Naslednjega dne smo našli konja pri deset milj oddaljeni železniški postaji, kjer je okoli blodil. Ker je bilo sedlo s krvjo omadeževano, smo mislili, da je mr. Williams dobil drugo kroglo. Natančnejšega nismo nikdar o tem izvedeli.

Zveza pa se laho ugane. Ko je bil preddelavec s svojim ujetnikom med štirimi očmi, ga je skušal usmrtiti.

Toda mr. Williamsu, ki je bil velik in močan, se je najbrže posrečilo, da je pobil svojega nasprotnika. Pes je storil ostalo in je dobil v boju smrtno rano.«

»Vendar pa je moral ta človek imeti nekaj dobrega na sebi, če je mogel učinkovati na živali, da so mu bile tako udane,« sem pripomnil.

»Jaz nisem mogel na mr. Williamsu odkriti ničesar dobrega,« je odgovoril Conners. »Moralične lastnosti pač niso s tem v nikakoršni zvezi. Kača klopotača je poginila od žalosti in hrepenenja, dočim je njegova zapuščina brez vsake škode prenesla udarec. Po kratkem času se je vsa vesela poročila, v nadepolnem prepričanju, da jo je druga krogla napravila za vdovo. Heda!«

(Dalje prihodnjič.)

duši ga bo pekla do smrti vsaka minuta, ki jo je preživel v njeni gostoljubni hiši. Sedaj je zaman po toči zvoniti. Alea jacta! Kocka je padla. Od skale klerikalizma se že krhajo težki kamni in krhali se bodo, dokler te skale ne izje neurje in ne izpremeni v pesek in blato. Ta razkrojevalni proces se je že začel vršiti sedaj **in to je nam prav!**

Mnogo tega, kar je v spisu, je slov. inteligenci že davno znano iz raznih slovenskih listov, ne pa ljudstvo. Zato pa ni nikakor odveč, da se ne ponovi in krepko poudarja, kar našim interesom in ljudstvu koristi. Žalostno je to za nas, da nas morajo šele narodne katastrofe in lastna nerodnost izmodriti, da se vzdramimo iz narodnega mrtvila in da postanemo odločni in hrabri.

Večji del mojih izvajanj bo pobijal klerikalizem, pa tudi radikalnim elementom ne bo marsikaj po volji, toda za to ne morem nič. Jaz pišem kakor čutim in mislim, ne oziraje se ni na levo, ni na desno — želel bi le, da je večina bralcev z mano enih misli in enega srca in da ta spis samo za mali korak privede slovensko ljudstvo bliže k prosveti in moralnemu napredku.

Ljubljanski občinski svet.

Ljubljana, 15. julija 1913.

Župan dr. Ivan Tavčar je otvoril ob 6. sejo. Za overovatelja zapisnika je imenoval obč. svetnika gg. Franchettija in namesto odsotnega Koleše, Ivana Kregarja. — Svojo odsotnost so opravičili obč. svetniki gg. Štrukelj, Bahovec, Višnikar in Rojina. Nato je poročal g. župan sledeče: Odbor za razstavo vajenških del se je zahvalil za podporo mestne občine v znesku 400 kron, kar naj se vzame na znanje. — Dne 11. maja je sklenila akcijska družba dolenjskih železnic sklep, s katerim se je spravilo ob veljavo delnice te družbe, katerih delnic ima mesto 550, in je s tem oškodovalo mesto ljubljansko za 110.000 K. Občinski svet je sklenil, da se vloži proti temu sklepu tožba. Tožba se je vložila, bila je sprejeta in razpisala se je tudi obravnava. Kot postranski intervenijent se udeleži te zadeve država, ki je bila, kakor tudi družba, o tem obveščena. V civilnem potu je ta zadeva v redu. Tožbo pa je predložil g. župan tudi železniškemu in trgovinskemu ministrstvu. Pri tem se stremi od gotovih strani, da se vzame s silo akcijonarjem zadnjih 15 let funkcijske dobe in se jim s tem odvzame možnost dobiti kritje. Župan je predložil dne 12. junija tožbo železniškemu ministrstvu s prošnjo, da smatra ministrstvo občino kot stranko, ki je pri stvari vehementno udeležena. Na to ni bilo odgovora. Na občnem zboru pa je župan izvedel, da je ministrstvo res odredilo spremembo koncesijske listine. Na tozadevno ponovno vprašanje je dobil odgovor od ministrstva, da se je res skrajšala funkcijska doba za 15 let. Občina kot stranka ima pravico izpodbijati tudi take naredbe, in g. župan predlaga, da se vloži proti žel. ministrstvu tozadevna pritožba na upravno sodišče. Predlog g. župana je bil **sprejet.** — Glede resolucije obč. svetnika Štefeta zaradi ceste k Sv. Križu se je vršil 3. julija ogled in se je sklenilo, da se povabi še enkrat vse posestnike, da se dogovore za odkup sveta, ki je potreben za razširjavo ceste. Ko bo cesta urejena in zasuta, se zasadi z drevjem. Tozadevni nasveti se bodo predložili v prihodnji seji. — Glede resolucije za ustanovitev stalne komisije strokovnjakov glede nakupa in hranjenja umetnin se določi posebna komisija, obstoječa iz 5 članov. Volitev članov se je vršila koncem seje.

Obč. svetnik g. Milohnoja je naznanil, da odloži mandat, ker je prosil za mesto ravnatelja pri Mestni hranilnici ljubljanski. Odložitev se sprejme in se izreče g. Milohnoju zahvala za večletno uspešno delovanje v občinkem svetu. Za njegovega namestnika bo imenoval g. župan g. Franca Kavčiča.

Nato je bil soglasno odobren zapisnik zadnje seje.

Okrajni načelnik za šentjakobski okraj g. Fran Mayer je odložil po 16letnem delovanju svoje mesto in na dopis mestnega magistrata glede izvolitve novega načelnika se imenuje za njegovega naslednika g. Fr. Mole. Predlog je bil sprejet. G. Mayerju se je izrekla javna zahvala in g. župan si je pridržal pravico predlagati svoječasno še kako drugo odlikovanje. — Prošnji Josipa Olupa za podelitev meščanstva ljubljanskega se je ugodilo proti določeni taksi 200 kron. — Nato je poročal v imenu finančnega odseka obč. svet. prof. Reisner o dopisu županovem glede

ustanovitve mestnega pogrebnega zavoda,

katerega priobčujemo **na drugem** mestu.

Vsi trije predlogi v dopisu so bili na predlog finančnega odseka soglasno **sprejeti.**

O dopisu c. kr. štacijskega poveljstva v Ljubljani glede podaljšanja zakupa za mestno pehotno vojašnico je poročal v imenu finančnega odseka obč. svet. g. Maly. Predlog finančnega odseka, da se odda vojašnica v zakup za nadaljno dobo 25 let, kar pa se tiče zaprošenih popravil, ki bi stale mestno občino 77.513 K 4 v se ta vsota razdeli na več let, je bil tudi soglasno sprejet.

Nadalje se je **odklonil** na predlog stavb. ods. priziv Jerneja Sterniše proti odloku mestnega magistrata glede prezidave hiše št. 39 v Streliški ulici in sicer zaradi tega, ker se je podobna prošnja odklonila že l. 1904 iz enostavnega vzroka, ker je hiša izven regulačnega stavbnega načrta. Odkloni se tudi nakup hiše, ker regulacija še ni potrebna in ni nujna.

Isti poročevalec je poročal tudi o dopisu magistrata glede stavbnega dovoljenja in oddaje del za razširjevalne stavbe prešičjih hlevov v mestni klavnici. Ker ni našla komisija nič spornega, in ker je razširjenje teh stavb res potrebno, se je sprejel odsekov predlog, da se izda stavbno dovoljenje. Glede oddaje del je došlo 7 ponudb pravočasno, 3 pa prekasno. Te ponudbe se niso odprle in upoštevale, kar je sklenil tudi občinski svet. K temu je pripomnil g. Bončar, da je bil vzrok zakasnelim ponudbam prekratki rok, kar se je vzelo na znanje. Končno je bil sprejet predlog, da se oddajo dela najcenejšim ponudnikom in sicer zidarska in kamnoseška dela **Kranjski stavbinski družbi,** tesarska dela g. Martincu, ostala dela pa Smielovskemu. Na predlog obč. svet. g. Bončarja se je glede ostalih del sklenilo, da se oddajo profesijonistovska dela posameznim obrtnikom, dasi se je Smielovsky končno udal in izjavil, da jih hoče eventualno tudi sam izvršiti. Ta dela bodo še enkrat razpisana. — Župan dr. Ivan Tavčar je stavil tozadevno v imenu predsedstva predlog, da bi se oddala ta dela po gremiju. — Ponudba Friderika Sogla glede odstopa njegovega sveta v svrho razširjenja ceste v Rožno dolino je bila zavrnjena, ker se ne more kupiti svet za ceste, ki niso v regulačnem načrtu.

V imenu draginjskega odseka je poročal o raznih sklepih tega odseka v aprovizacijskih zadevah obč. svet. g. Röthl. Sprejeti so bili sledeči predlogi odseka: Draginjski odsek naj se imenuje od sedaj naprej **aprovizacijski odsek,** glede nabave in prodaje premoga od strani magistrata naj se pošlje strokovnjak v Celovec, ki se peča s tem uspešno že dve leti, da prouči te razmere in tudi druge glede dobave raznih drugih potrebnih stvari, Kot tak bo odposlan v Celovec g. Šaplja. Obenem se odpošlje strokovnjak v Zagreb, da prouči tamošnje tržne razmere. Obč. svet. Pammer je bil proti predlogu, češ, da ekskurzija v Zagreb ne bo nič pomagala in je predlagal kako nemško mesto. Obč. svet. g. Pustoslemšek zavrača omalovaženje mesta Zagreba, ki ima posebno lep trg (tudi ribe) in predlaga, da se sprejme odsekov predlog. Podpiral je njegovo zahtevo tudi obč. svet. g. Kristan, ki je posebno poudarjal, da se ta zadeva mora pospešiti kolikor je mogoče, ali vsaj tako, da bo ta zveza funkcijonirala že za to zimo. Odsekov predlog je bil saglasno sprejet.

V imenu ravnateljstva mestnega vodovoda je poročal obč. svet. g. prof. Reisner o dopisu deželnega odbora glede odpisa večje porabe vode in vodnih sil iz vodnjaka pri pazniških hišah pri deželni prisilni delavnici. Poročevalcev predlog, da se odpiše polovica, to je 98 K 65 v, je bil sprejet.

Samostalni predlog obč. svet. g. Jerneja Šerjaka glede naprave javnega pisoarja v Ribji ulici se izroči stavbnemu odseku. — Nadalje poroča g. župan sledeče: Za električno napravo ob Ljubljanici se potegujemo kolikor mogoče. Poleg vseh težkoč se je izvršil sklep seje močvirskega odbora, da da naprave na razpolago samo deželnemu odboru. Župan se pooblašča, da se odobre njegovi tozadevni koraki in sicer, da se odobri rekurz proti deželnemu odboru in sklene po eventualni zavrnitvi dež. odbora pritožba na upravno sodišče.

Nujni predlogi.

Obč. svet. Likozar je vložil nujni predlog, da se dovoli že določena vsota v znesku 6000 kron za zboljšanje plač mestnim učiteljem. Nujnost in predlog sta bila sprejeta. — Obč. svet. Kregar je vložil nujni predlog, da se popravita voza rešilne postaje in se nabavijo za kolesa gumijevi obroči. Nujnost in predlog sta bila sprejeta. — Podžupan g. dr. Karl Triller je vložil nujni predlog glede prevzetja gledališča. Ker je slov. dramatična umetnost pred katastrofo in se je bati ne samo, da ne bo sezone, marveč, da bo vrženih na cesto s tem tudi cela vrsta slovenskih umetnikov, je občina primorana, da poskuša rešiti v 12. uri, kar se rešiti da. Nujnost je bila sprejeta. Meritorno se je predlog glasil, **da naj se deželni odbor nujno naprosi, da prevzame v zvezi z ljubljansko občino vodstvo gledališča in pove pod kakimi pogoji ga prevzame.** K temu predlogu se je oglasil obč. svet. dr. Zajec, ki je pričel govoriti z velikim patosom, da hodijo po cesti ljudje brez kruha. V zbornici je nastal takoj po teh hinavskih besedah hrup in čuli so se klici: **Kruh je** shranjen v deželni hiši. Govoril je še nadalje o krivdi in nekrivdi deželnega odbora glede žalostnega konca slovenskega gledališča, kar pa je vsem, še celo klerikalcem,presedalo.

Župan dr. Tavčar je pojasnil, da je svoječasno ukrenil glasom sklepa občinskega sveta, da se deželni odbor poziva prevzeti skupno z občino gledališče, toda ta akcija je bila zaman. Če deželni odbor zavrne razgovor, naj stavi torej, če mu je res kaj za gledališče, sam svoje pogoje mestni občini, ki je pripravljena, storiti za obstoj slovenskega gledališča vse, kolikor je v njeni moči.

Svet. Kristan je poudarjal tozadevno, da gledališko vprašanje ne sme biti strankarsko vprašanje, kakor bi ne smela biti strankarska vprašanja šolska, cestna itd. Strašna posledica bi bila, če bi izgubili zaradi tega gledališče. Kje naj dobi slovenski igralec, če je vržen v Ljubljani na cesto, kruha, če ga ne dobi doma. On predlaga, da se predlog gosp. podžupana dr. Trillerja **razširi,** da se določi posebna komisija, ki naj osebno posreduje pri deželnem odboru in mu pove, kaj mestna občina hoče.

Svet. dr. Novak je poudarjal, da se pogreša, posebno v tem vprašanju benevolenca deželnega odbora. Mestna občina je pripravljena, prejeti vsako žrtev, toda dežela je dosledno in vedno bolj poskušala brezuspešiti njen trud. Deželni odbor je gledališče vedno moralno šikaniral in mu metal pod noge polena. Sedaj, ko občina preko svojih moči ne more ničesar več storiti,se ji hoče še nekaj očitati. Deželni odbor se je držal dosledno gesla: Za slovensko gledališče ne damo nič. Vsled sklepa občinskega sveta, da naj se obrne občina do deželnega odbora, je bil dr. Novak pri deželnem glavarju, ki ga je prijazno sprejel in kazal veliko zanimanje za gledališče. Končni uspeh tega koraka je bil, da je deželni glavar izjavil, da naj se stavi od katerekoli strani tozadeven inicijativni predlog, ki se bo upošteval, eventualno ugodil, ali pa se bodo stavili protipredlogi. To se je smatralo vendar za resno. In pri tem je bil ravno dr. Zajec, ki se je zaletel v formalnosti in bil proti ugodni rešitvi tega vprašanja. Krivda je gotovo na strani klerikalcev, kajti kdor ima res dobro voljo, lahko stori dobro, če pa ne mara tega, je vse zastonj. Samo s praznimi obljubami se slovensko gledališče ne bo rešilo. Zato predlaga, da se sprejme predlog dr. Trillerja. (Živahno odobravanje.)

Nato je nastopil zopet dr. Zajc, ki je bil z govorom dr. Novaka zadet v črno, in je začel igrati vlogo preroka. Kaj sem vam pravil, pravi, kaj boste naredili, gledališče ste ubili. Vsled te nekvalificirane hinavščine se je pojavil med naprednimi vrstami nehote odpor, ki se je pojavil z raznimi medklici. Naenkrat pa se začuje od zadaj iz klerikalne strani razbijanje. Svet. Štefe je pozabil, da je v mestni zbornici in je začel tolči po mizici, kot bi bil v gostilni. Nastal je hrup, ki se je polegel šele po klicu k redu in po zagrozitvi župana, da bo Štefeta izključil iz dvorane, če ne da miru. — Nato je reševal dr. Zajec zopet naprej gledališče in govoril na vse mogoče načine, da bi prikril svojo krivdo.

Svet. Reisner je nato kratko pojasnil, zakaj se je porabila zadnja podpora. Največ so vzeli dolgovi, katere je moralo plačati »Dramatično društvo«, da je moglo zaključiti sezono.»Dramatično društvo« je moralo vodstvo odložii, ker ni bilo denarja, vi ga pa ne boste začeli, če ne boste imeli denarja.

Nato se zopet oglasi podžupan dr. Karel Triller. Predvsem poudarja, da je bila po dr. Novaku storjena obljuba od deželnega odbora. Pomanjkanje benevolence je, kakor je pripomnil že dr. Novak. Ponovno pozivljamo deželni odbor, da naj pa on stavi predloge, mesto je pripravljeno žrtvovati vse, kolikor je v njegovi moči. Poglejmo pa si enkrat s klerikalci v oči. Ti prijatelji delavstva, uradništva itd., so bili, ki so vložili pritožbo proti podporam učiteljstvu. Očitali so rešitev proračuna in ko je bil proračun rešen, sta padla občini v hrbet Štefe in Kregar s pritožbo. Štefe in Kregar sta, ki tako ljubita Ljubljano, sta zavrtila ključ v mestni blagajni. Dr. Zajec glasuje proti koristim mesta in konštatiram, da se pobija ne politično, marveč gospodarsko. Zato poudarjam: **»Krinko doli!«**

Nato je poskušal prati deželni odbor in sploh klerikalce še občinski svet. Štefe, kateremu se je pa to ravno tako malo posrečilo, kot preje dr. Zajcu.

Svet. Kristan je poudarjal, da tu ni na mestu, da se preiskujejo vzroki te situacije, tu treba hitre pomoči. On predlaga, da se izvoli permanentna komisija, ki naj deluje toliko časa, da se pride do sporazumljenja z deželnim odborom, ali pa, da se cela stvar razbije. Ta komisija naj bi štela 5 mož. — Če zaprete sedaj gledališče, ne bo zaprto samo eno leto, marveč delj.

Pri glasovanju je bil nato sprejet predlog podžupana dr. Trillerja in predlog svet. Kristana, da se izvoli komisija 5 članov. Nemci izjavijo, da odstopijo brez prejudica od članstva te komisije.

Nato prevzame vodstvo seje podžupan dr. Triller, gosp. župan pa stavi dva nujna predloga. Prvi predlog se glasi, da se dovoli tvrdki Czeczovicka izplačanje 500 K kot pavšalno odškodnino za v računu črtane postavke. Zamudnih obresti pa se ne pripozna. — Predlog je bil sprejet.

Drugi predlog županov se tiče prevzetja šišenskega vodovoda občine Spod. Šiška od vodovodne zadruge. — Predlog gosp. župana se je glasil sledeče: Mestna občina ljubljanska dovoljuje, da preide vodovod v last občine, ki pa mora občini ljubljanski storiti vse, kar je izpolnjevala zadruga. Istotako izpolnjuje mestna občina ljubljanska napram občini v Spodnji Šiški glede tega vodovoda vse tisto, kar je do sedaj izpolnjevala vodovodni zadrugi. — Tudi ta predlog županov je bil sprejet.

Nato so se oglasili razni prosilci in pritožniki. Tom. Novak bi rad imel varnostne odredbe ob Ljubljanici, stopnice k vodi, rešilni čoln in mestnega potapljača. Svet. Ložar opozarja, da se krši v kolezijskem kopališču v Hribarjevem gaju morala. Svet. Kristan vpraša gosp. župana, kaj je z regulacijo delavskih plač, za kar je bilo dovoljeno 5000 K. — Dr. Tavčar mu odgovori, da je zadeva že rešena in predlaga obenem, da sme to gremij v svoji seji, ki se vrši v petek, urediti. — Svet. Pavšek je interpeliral zaradi neke ceste, Marinko pa zaradi predolge službene dobe pri ljubljanskih mitnicah.

S tem je bil dnevni red seje končan in volila se je nato umetninska komisija. Izvoljeni so bili gg.: Šubic, dr. Zarnik, Kristan, Dostal in Pammer; v gledališko komisijo pa so bili izvoljeni gg.: Reisner, Hudovernik, Kristan, Štefe in Lilleg.

S tem je župan zaključil javno sejo, nakar se je vršila tajna seja.

Poročilo glede ustanovitve mestnega pogrebnega zavoda v Ljubljani.

Bremena, katera nosijo dandanes moderna mesta, rastejo od leta do leta. Zahteve, ki jih stavlja moderna mestna uprava v vseh panogah svojega razvoja na požrtvovalnost prebivalcev, so postala že tako ogromna, da ne preostaja drugega, nego ozirati se po novih virih dohodkov.

Poleg dandanes pač že običajnega pomeščenja (komunaliziranja) raznih podjetij, kakor plinarne, elektrarne, poulične železnice itd., obračajo mesta nekako od leta 1907. sem, odkar se je dunajskim krščanskim socijalcem posrečilo, povzročiti preosnovo obrtnega reda, svojo pozornost osobito pogrebnim zavodom.

V tem stremljenju podpira jih država v toliko, da je, kakor že omenjeno, spremenila leta 1907. obrtni red glede obrta pogrebnih zavodov in sicer na korist občin.

Tendenca tozadevne nove obrtne zakonodaje stremi po tem, da se omogoči prehod obrta pogrebnih zavodov iz privatne roke v roke občine. Razpis trgovskega ministrstva z dne 15. marca 1907, št. 5942, s katerim se je leta 1907 novi obrtni red vpeljal, pove to skoraj naravnost.

Tozadevno pravno stališče je nastopno:

Po določbi § 4. državnozdravstvenega zakona z dne 30. aprila 1870, št. 68 držav. zakon., pripada občini v prenešenem delokrogu oskrbovanje zdravstveno-policijskih naredb in predpisov o pogrebih.

A s tem še ni rečeno, da je občina morda zavezana, da bi morala ustanavljati pogrebne zavode, vsled česar se tudi tak zavod ne smatra ustanovljenim na temelju zakonite dolžnosti občine.

Tak zavod je marveč presojati tako, kakor vsako drugo obrtno podjetje: podvržen je obrtnemu redu, kar je zelo važno zaradi davčne dolžnosti, zaradi pravnega stališča nastavljencev in zaradi dobička.

Vprašanje, v koliko je občina dolžna skrbeti za pokopavanje revežev-mrličev na svoje stroške, nima s tem ničesar opraviti, in, sloneč na ubožnem zakonu z dne 28. avgusta 1883, št. 17 deželn. zakon., spada na drugo polje.

Za ustanovitev pogrebnih podjetij so merodajna določila § 15. al. 23 in § 21. lit. g. obrtnega zakona ter tozadevna naredba trgovinskega ministrstva z dne 1. avgusta 1907, št. 183 drž. zakon.

Obrt izvrševanja pogrebnih zavodov spada med koncesijonirane obrti in koncesijo podeljuje druga instanca, pri nas torej c. kr. deželna vlada.

Take koncesije podeljuje se pa od leta 1907. sem le tam, kjer obstoja krajevna potreba in le v toliko, v kolikor ni morda že občina sama za to poskrbela. Občina ima tudi pravico priziva, če se je proti njeni volji podelila koncesija.

Koncesije so ali popolne ali pa omejene.

Popolna koncesija obseza v zmislu § 1. citirane ministrske naredbe:

a) pripravo predmetov, potrebnih za devanje mrličev na mrtvaški oder, za pogrebne slovenosti ter za prevažanje, pokopavanje in izkopavanje mrličev;

b) oskrbo tistih pomoči in del, ki so potrebna za izvršitev oprav, omenjenih pod lit. a;

c) napravo tistih predmetov, kateri so potrebni za izvršitev pod lit. a omenjenih oprav in za oskrbo za pod lit. a in b omenjenih pomoči in del, ako ni ta naprava predmet kakega rokodelskega ali koncesijoniranega obrta.

Nepopolne koncesije obsegajo ali točko a) ali pa točko a) in b), ali pa sploh samo »posredovanje« takih predmetov in del.

Udobnosti, odnosno pravice, katere nudi novi obrtni red mestom glede ustanovitve pogrebnih zavodov, poslužila se je dosedaj že cela vrsta mest. Omenjam le mesta Dunaj, Gradec in Maribor, ki so v letih 1907, 1910 in 1911 ustanovila druga za drugo svoje lastne pogrebne zavode.

Sedanji financijalni položaj mestne občine ljubljanske je tak, da zahteva odločno novih pridobitnih virov dohodkov in v to svrho obračati bo pozornost na ustanovitev mestnega pogrebnega zavoda, kakor nam dajejo zgled druga mesta.

Zdi se mi umestno, da bi torej tudi ljubljanska občina ustanovila tako podjetje, s čimer bi si zasigurala na eni strani nov pridobitni vir, na drugi strani bi se pa s tem nedvomno dosegla nekaka regulacija in znižanje cen pogrebov ter kolikor toliko preprečilo vzlic obstojanja oblastveno potrjenih cenikov mogoče poljubno izkoriščanje občinstva s strani zasebnih podjetnikov.

Kakor občijano pri nameravani ustanovitvi vsakega novega podjetja, treba je bilo zaznati tudi pred vpeljavo mestnega pogrebnega zavoda za razmere po drugih mestih, kjer so taka podjetja že vpeljana.

Odposlal se je v to svrho mestni uradnik in sicer pisarniški pristav Danilo Šaplja na Dunaj, v Gradec ter v Maribor z nalogom, da proučuje razmere glede ondotnih mestnopogrebnih zavodov.

Iz njegovega tozadevnega, s prilogami vred pod ·/. priklopljenega poročila povzeti je te-le najvažnejše podatke:

Vse tri občine so takoj pri ustanovitvi lastnega pogrebnega zavoda odkupile zasebna podjetja in sicer Dunaj dva, največja, Gradec tri in Maribor eno (edino) podjetje. Na Dunaju je ostalo leta 1907. še 80 zasebnih manjših podjetij, katerih število je pa do danes padlo na 54. Ker z občino ne morejo konkurirati, je tudi nič ne ovirajo; nasprotno: občina ima še kupčijske zveze ž njimi.

Na tak način vpeljave pridobile so si navedene tri občine takoj potreben fundus instructus in pa obilni inventar; prevzele so tudi v obče vse kupčijske zveze zasebnih podjetij ter takorekoč pričele svoje obratovanje tam, kjer so zasebniki nehali.

Obrat je urejen povsod na trgovski podlagi in se vodi ločeno od drugih mestnih poslov; v svrho poslovanja obstojajo posebni štatuti in stroga službena navodila.

(Dalje prihodnjič.)

Bratomorna vojna na Balkanu.

Konferenca v Nišu.

Ministrski predsednik Pasić se je včeraj ob 2. popoldne odpeljal s posebnim vlakom v Niš, kjer se bo sestal z grškim ministrskim predsednikom Venizelosom in črnogorskim ministrskim predsednikom Vukotićem. Kakor se govori, bodo na konferenci sestavili zahteve, ki jih bodo zavezniki stavili Bolgarski. — Srbsko vladno glasilo »Samouprava« izvaja, da so se zavezniki, odgovarjajoč nasvetom Rusije, takoj izjavili, da so pripravljeni, začeti z mirovnimi pogajanji ter počakati na bolgarske odposlance v svrho sklepa preliminarnega miru. Tem večje začudenje pa mora vzbujati postopanje Bolgarske, ki skuša odvaliti od sebe vso odgovornost. Neodkritosrčnost bolgarske vlade mora navdati zaveznike le z novim nezaupanjem. Politika dvoumnosti, ki jo hoče Bolgarska še nadalje voditi, je postala nemogoča.

Pogoji, ki jih bodo stavili zavezniki, bodo obstojali v poroštvu glede razdelitve makedonskega ozemlja. Srbija bo najbrže v svojih zahtevah zmernejša nego Grška. V gotovih dunajskih poučenih krogih mislijo, da bo Bolgarska sledila ruskemu predlogu ter takoj demobilizirala. V tem slučaju bi moglo priti do premirja še pred preliminarnim mirom.

Ker ne prihajajo iz Bolgarske nikakršna precizna poročila, menijo v Belgradu, da hočejo Bolgari začeti direktna pogajanja s Srbijo in Grško in da je tripelententa za zdaj še pasivna napram dogodkom. Operacije na bojišču se nadaljujejo, dokler se Bolgarska ne izjavi, da hoče začeti pogajanja.

Belgradski »Mali Žurnal« poroča, da Bolgari zopet kličejo pod orožje vojake, kar spričuje, da hočejo nadaljevati vojno. Bolgarska hoče s svojim neodločnim postopanjem le omogočiti koncentracijo svojih glavnih čet.

* * *

Razdelitev ozemlja.

Kakor poroča »Daily Telegraph«, sta se Srbija in Grška sporazumeli glede razdelitve ozemlja. Grška naj bi šla do reke Mesta Karasu, vzhodno od zaliva Kavale. Srbska meja naj bi šla severno od te črte do planin Rodope ter naj dobi Srbija 10 km širok pas vzhodno od grške meje do Egejskega morja, kjer naj bi dobila v zalivu Lagos pristanišče. Oni 10 km široki pas naj bi ostal nevtralen, uporabljajo pa naj ga Srbi, med tem ko naj bi imeli Grki neomejeno pravico, uporabljati tamošnja občila.

Samo ob sebi umevno je, da je izključeno, da bi prišlo do take razdelitve. Grški bi bila pač taka rešitev prav všeč, skromna želja pa, ki je skrita v tem predlogu, pa je preveč očita, da bi je vsak razsoden človek ne spoznal na prvi pogled.

Grški ni všeč bolgarski sosed. Sedaj sicer je nadvladalo srbsko orožje nad bolgarskim, toda zgodi se lahko, da bi zahtevala Bolgarska svoj čas nazaj, česar prostovoljno ni bila odstopila Grški. Zato bi Grška rada zagozdila Srbijo med sebe in Bolgarsko, da na ta način odstrani od sebe nevarnost bolgarskega maščevanja. Srbijo bi rada izigrala Grška proti Bolgarski, upati pa je, da se je v tem računu Grška močno uračunala. Kakor namreč poročajo iz Bukarešte in od drugod, bo nova meja med zavezniki Maleš planina na desnem bregu Bregalnice in razvodje med Vardarom in Strumo do zaliva Orfano. Romunska bo dobila baje črto Tutrakan - Dobrič - Balčik.

Grške zahteve označujejo sedaj tudi v Petrogradu kot neupravičeno pretirane. Tudi če bi se zgodil neverjetni slučaj, da bi prepustila Bolgarska Grški, kar ta zahteva, bi velesile proti temu ugovarjale, ker bi to zopet uničilo ravnotežje na Balkanu.

Bolgarska, ki ima že itak črnomorsko obal, tedaj bo dobila še egejsko obal, Grška je krog in krog razen na severu obdana od morja, celo Črna gora ima okno na morje. Ravnovesje na Balkanu bi bilo moteno, če bi bila Bolgarska odrezana od Egejskega morja. Samo Srbija ne sme imeti nobenega izhoda, niti na Jadransko morje, niti na Egejsko morje. Kje je tu logika? Pa morda se sedaj razjasne tudi pojmi gotovih velesil o Srbiji. Zdi se, da se že svita.

Srbija sama uvideva težavno stališče Bolgarske in je pripravljena, priti svoji sosedi kolikor mogoče nasproti. Oficijozna »Samouprava« daje v nekem članku svojemu naziranju duška, ter izrecno naglaša, da **ni upravičeno, ogrevati se za načelo, da mora vsaka država obdržati, kar je zavzela z oboroženo roko.** Nikdo v Evropi ne priznava tega načela, ki je škodljivo in nevarno. Srbija je pač mogla uporabljati izjemoma to načelo proti Turčiji, med vojno z Bolgarsko, ki je bila Srbiji vsiljena, **pa ima Srbija pred očmi princip ravnovesja na Balkanu.** Samo ob sebi umljivo pa je, da mora Srbija po tej vojni in po novih velikih žrtvah izpremeniti svoje teritorijalne zahteve in si zasigurati svoje meje. Dasiravno je srbska vojska zmagovita, ne bo Srbija pozabila in kršila načela ravnovesja. To bo nova zasluga srbske diplomacije.

* * *

Romunska.

Zadnji ministrski svet, ki se je vršil predvčerajšnjim, je določil besedilo prestolnega govora. Govor je kratek in podaja v kratkih potezah vzroke mobilizacije in vojnega stanja, ki je nastalo vsled nepopustljivosti bolgarskega kabineta. Nadalje pravi prestolni govor, da je Romunska na vsak način poklicana, govoriti resno in važno besedo pri rešitvi vseh spornih vprašanj ki bi nastala vsled balkanskega konflikta. Koncem apelira na patrijotizem poslancev in izreka prebivalstvu zahvalo za njegovo požrtvovalnost.

Danes se snide romunski parlament in bo sprejel zakon o obsednem stanju. Državne trgovske parnike »Imperatul«, »Trajan«, »Romania« in »Štefan Calmare« bodo prestrojili v bolnišnice. Poročila z bojišča se ostro cenzurirajo in morajo pasirati tiskovni urad vojnega ministrstva.

Merodajni romunski krogi poudarjajo, da stavi Romunska še danes iste zahteve, kakor pričetkoma operacij. Operacije bi se šele ustavile, če bi sovražne si države sklenile premirje. Do tedaj pa Romunska ne bo samo od Dobrudže prodirala na Bolgarsko. V Kočevi, severno od Vidina, nadalje v Rahovi so romunske čete že prišle na južni breg Donave.

Danes bodo trije celi romunski zbori prekoračili pri Corabiji Donavo ter udrli v bolgarsko ozemlje. — Armadno povelje kraljevo pravi, da bo armada prekoračila Donavo in ne bo prej mirovala, dokler bolgarska vlada ne bo podpisala premirje, ki je zahteva Srbija. Romunska postopa sporazumno s Srbijo in se absolutno ne pusti več od Bolgarske motiti.

Bolgarske vojne in druge ladje, ki so bile pred Varno, so dobile iz Sofije povelje, naj takoj odplovejo v Sebastopol. Bolgarska vlada hoče s tem preprečiti, da bi romunska mornarica, ki pride v kratkem pred Varno, ne zaplenila kakšne bolgarske ladje.

* * *

Sir Edvard Grey o balkanski vojni.

Koncem predvčerajšnje seje angleške zbornice je izvajal angleški državni tajnik sir Edvard Grey na zahtevo nekega radikalnega poslanca, da naj Angleška v sedanji balkanski vojni intervenira, sledeče:

Razmotrivanje značaja vojne in strasti, ki se pojavljajo v tej vojni, kažejo jasno, da samo besede tretjih sil niso v stanu vplivati na položaj. Govornik je vprašal, če sme prositi zbornico za kredit, ki naj se porabi, da se konča balkanska vojna. Celo če bi se dovolil tak kredit, bi bilo težko kaj storiti v vojni med Srbijo in Bolgarsko. Že vsled geografične lege obeh držav ne more tam nastopati evropski koncert kot celota, marveč mora izročiti enemu delu mandate za eksekutivo. Evropski koncert je v velikih skrbeh zaradi konca te vojne. Tudi se evropski koncert trudi, vplivati na ta konec. Izredno težko pa je za evropske države, s silo doseči sklep miru. Kar je mogoče s sporazumom velesil storiti za mir, se bo gotovo zgodilo.

Položaj je sedaj sledeči: Bolgarska se je obrnila do Rusije, da doseže ustavitev sovražnosti. Grška in Srbija sta pripravljeni ustaviti sovražnosti, toda pod pogoji, ki jih mora Bolgarska prej sprejeti. Kar se tiče turških korakov, je dobil on (Grey) zagotovilo, da ima Turčija namen zasesti samo pokrajine do črte Enos-Midia. Dokler vztraja Turčija pri tem namenu, ni treba proti Turčiji izjemnih sredstev. Mejo pa bo določila mednarodna komisija. Naravno je, da stražijo med tem Bolgari na eni in Turki na drugi strani. On (Grey) upa, da Turčija ne bo šla delj, če pa bi tega ne storila, bi se težkoče pomnožile.

Druga stvar vitalnega pomena je, da ostanejo velesile vedno v stiku in da ne stori nobena velesila nikakršnega koraka, ki bi mogel ustvariti težkoče med velesilami. Ta cilj zasledujejo velesile že od začetka vojne in ga bodo zasledovale še naprej.

Velesile so prišle glede Albanije do odločitve. Ta odločitev je ohranila harmonijo med njimi. Največjega pomena je, da ne more nič, kar se zgodi v sedanji vojni, prevrniti že storjene sklepe, ki tvorijo važno aktivo v harmoniji velesil.

Grey je končal: Ugodna slika, ki jo morem dati zbornici, je prvič, da sedanja vojna, ki je tako težavna in strašna, ne bo trajala dolgo, drugič, da ga bo že njegova lastna intenzivnost kmalu končala in tretjič, da se najbrže ne bodo pojavile komplikacije, ki bi odtrgale eno izmed velesil od drugih ter ogrožale evropski koncert.

Prva skrb evropskega koncerta je, da ohrani sebe samega in harmonijo med posameznimi svojimi deli. Če bi se to ne posrečilo, bi bilo to za Evropo bolj usodno kakor to, kar se je do sedaj zgodilo. Upati je pa, da bodo ostale velesile vedno v stiku med seboj in da bodo, kakor so premagale do sedaj vse komplikacije, premagale skupno tudi komplikacije, ki jih prinaša prihodnjost.

Zbornica je sprejela Greyeva izvajanja z odobravanjem na znanje.

Štajersko.

Na naslov ravnateljtva državnih železnic v Beljaku. Garnitura posebnega vlaka, ki je vozil občinstvo v nedeljo ponoči iz Šmartna pri Slovenjgradcu proti Celju, je bila prava sramota za državne železnice! Dalo se je za drag denar najslabše vozove, kar jih zmore cela proga. Tako se ozira uprava državnih železnic na potujoče občinstvo, tako se dela usluga prebivalcem! Povrh tega se je djalo na vlak same švabske sprevodnike — kar se je gotovo le nalašč zgodilo, saj se je moralo vedeti, kdo je posebni vlak priredil. — Pozivamo ravnateljstvo, da da razžaljenemu občinstvu zadoščenje s primernim kaznovanjem tistih ljudi, ki so v svoji nemško - nacijonalni zagrizenosti škandal s tem posebnim vlakom povzročili.

Vransko. Poročil se je v ponedeljek v Ljubljani tukajšni zdravnik dr. E. Šerko z gdč. Anico Zupan. Ob tej priliki je podaril tukajšni Ciril-Metodovi podružnici 50 K. Vrlemu rodoljubu prisrčne čestitke in obilo sreče!

Okoliška deška ljudska šola v Celju je končala šolsko leto na običajen način dne 14. julija t. l. — Ob začetku šolskega leta 1912/13 je ta zavod obiskovalo 399 učencev. Med letom sta umrla 2, zavod pa je ostavilo 16 dečkov. — Koncem šolskega leta je bilo 381 učencev, od katerih jih je imel: 1. a razr. 42, 1. b razr. 38, 2. a razr. 37, 2. b razr. 43, 3. a razr. 40, 3. b razr. 46, 4. razr. 87 in 5. razr. 48. — Za višji razred, odnosno oddelek, bilo je sposobnih dečkov 311, nesposobnih pa 70, med temi 20 neredovanih. — Za gimnazijo je prijavilo vstop 16, za meščansko šolo pa 6 učencev. — Na zavodu so poučevali šolski vodja, en katehet in 7 učiteljev.

Občeslovensko obrtno društvo v Celju priredi v nedeljo, dne 20. julija na vrtu hotela »pri belem volu« v Celju obrtniški rodbinski večer, na katerega so vljudno povabljeni tudi izvenceljski tovariši. Sodeluje celjska narodna godba.

Iz Slovenjgradca. V nedeljo je bil v prijazni slovenski vasi Šmartno narodni praznik, kakor ga že desetletja nismo doživeli v tukajšnji okolici. Tukajšnja podružnica Ciril-Metodove družbe je slavila 25letnico svojega obstanka. Da se da temu slavju tem večji sjaj, je prihitelo v Šmartno Sokolstvo iz celega celjskega okrožja. Zastopani so bili po večjem in manjšem številu krajev »Sokóli«: Celje, Braslovče, Šoštanj, Št. Jur ob Južni železnici, Št. Pavel pri Preboldu, Vransko in Žalec. Vožnja Sokolstva po Savin. in Šaleški dolini je bila pravi zmagonosni pohod; na vseh postajah prijazni sprejemi in pozdravi, še ob progi so nas ljudje pozdravljali! Najprisrčnejši je pa bil sprejem Sokolstva v Šmartnem samem. V sredi tisočev zbranega kmečkega ljudstva in slovenske gospode iz cele Mislinjske doline je pozdravil Sokole župan šmartinski gosp. Ivan Kac; zahvalil se je na pozdravu v imenu Sokolov br. dr. Šandor Hrašovec. Telovadni nastopi članov in članic so se izvršili v največjem redu. Zlasti je bila burno aklamirana vzorna vrsta s praškim sokolskim zmagovalcem Vidmarjem na čelu! Ali prijetno je bilo treba združiti s koristnim; zato so ljudstvu pojasnjevali pomen dneva in ga navduševali za narodne ideale dr. Schelesnikar, J. Smertnik, Ante Beg in deželni poslanec dr. V. Kukovec. Dr. Kukovec je posebno poudarjal, kako potrebno je skupno in organizirano delo vseh narodnih društev. Ravno šmartinska prelepa prireditev kaže, koliko sile in moči je v naših narodnih društvih in kako zelo zna ljudstvo ceniti njihovo delo. Prinesel in sporočil je pozdrave in čestitke »Zveze narodnih društev« slavljenki, slovenjgraški Ciril - Metodovi podružnici. Opozoril je obenem občinstvo na običajno oktobrsko slavje »Zveze narodnih društev«, ki se bo letos vršilo v nedeljo, dne 5. oktobra. V govorih ni manjkalo tudi čestitk Sokolstva slovenjgraški Ciril - Metodovi podružnici, zahvale in bodrila slovenjgraških narodnih delavcev, ki imajo napram nasilni nemškutariji ter zahrbtnemu klerikalizmu težavno stališče. Na veseličnem prostoru poleg Kacove gostilne je bilo bogato pripravljeno za okrepčilo mnogobrojnih gostov; narodnim gospem in gospodičnam vsa čast! Veselega srca smo se vračali vsak na svoj dom, vsi zadovoljni s tako častno manifestacijo sokolske misli in narodne stranke v slovenjgraškem okraju. — Tako skrbno in lepo pripravljene prireditve še nismo kmalu videli; Slovenjgradčani ste lahko nanjo ponosni! Tisti maloštevilni klerikalni zabavljači, ki so zadnje tedne proti tej veselici toliko pisali po »Slovenskem Gospodarju«, so se osramočeni skrili kot ščurki.

Stanje hmeljske rastline in kupčije na Angleškem. Konzularno poročilo iz Londona z dne 2. julija pravi: Hmeljski nasadi trpe vsled suše in izvanredno mnogoštevilnega mrčesa. Velika suša je zadnji čas izdatno ovirala rast rastline. Vendar pa bi še bilo prezgodaj izreči kako trdno sodbo o novi hmeljski letini. Cene na londonskem hmeljskem trgu so jako trdne, ker so se zaloge zmanjšale; konzumenti imajo precej težave z nakupom hmelja po sprejemljivih cenah.

Drobne novice. Iz Laškega trga. Pri Sv. Mohorju na Maliču so obhajali 13. t. m. »lepo nedeljo«. Na predvečer so streljali trije kmečki fantje iz starih možnarjev. Pri tem je dobil eden take rane, da je na izkrvavenju umrl, ostala dva so pa težko poškodovana spravili v celjsko bolnišnico. — Iz Ptuja. Deželni odbor je imenoval pisarniškega uradnika v tukajšni bolnišnici Jožefa Laha za kancelista v deželni bolnišnici v Brucku ob Muri. — Iz Celja. Trgovinsko ministrstvo je dovolilo telefonsko zvezo Celje-Rogatec pod pogojem, da prispevajo interesentje pred začetkom potrebnih del 30% vseh stroškov. Govorilnice se urede v Štorah, Št. Jurju ob J. ž., Grobelnem, Šmarju, Rogaški Slatini in Rogatcu; telefonska omrežja dobe kraji Štore, Št. Jur ob J. ž. in Rogaška Slatina. — Iz Radgone poročajo, da je železniško ministrstvo podaljšalo koncesijo za tehnična preddela lokalne železnice iz Radgone v Ptuj s postransko progo iz Negove preko Sv. Trojice v cmurški okraj. Koncesijo imajo nekateri nemški Radgončani. — Iz Celja. Zadnji četrtek je delalo pri Majdiču na Sp. Hudinji 20 kaznencev. Neki Martin Obrežnik, ki ima odsedeti daljšo kazen zaradi tatvine in goljufije, je pri tem pobegnil. — Umrla je v Mariboru nadučiteljeva vdova Frančiška Majcen.

Koroško.

Za celovškega podžupana je bil izvoljen po hudem boju v včerajšni občinski seji član mlajše generacije v občinskem svetu, bančni ravnatelj Rach. Rach je dobil 15 glasov, Scherzinger 9 glasov, 1 glasovnica pa je bila prazna oddana.

Nasilni cigani. V Rožni dolini so zasačili pri Sv. Jakobu prebivalci neko cigansko družino, ki je kradla kokoši. Cigani so zbežali, prebivalci pa so jih preganjali. Na begu se je obrnil eden ciganov in ustrelil s puško proti preganjalcem. Zadel je posestnika Antona Knafla v desno stegno in ga lahko ranil. Cigane je prijelo na to orožništvo.

Primorsko.

Goriške deželnozborske volitve. Izid volitev v splošnem volilnem razredu je ta-le. Samostojni kandidati dr. Gregorin 5025, Kovač 5134 in Miklavčič 5080 glasov. Klerikalci: Fon 9142, Grgič 8918, Manfreda 2922 in dr. Brecelj 6322 glasov. Socijalisti: dr. Tuma 1760, Vrčon 1737 in Mozetič 1661 glasov. Razpršenih glasov 165. Izvoljena sta Fon in Grgič, **med Kovačem in dr. Brecljnem pa se vrši ožja volitev in sicer v nedeljo, dne 20. julija.** Kmečke občine volijo dne 24. t. m. Goriški politični okraj voli tri poslance, sežanski in tolminski pa po dva poslanca. Osrednji volilni odbor v Gorici je sklenil na javnem shodu v Gorici postaviti v kmečkih občinah goriškega okraja sledeče kandidate: Fran Furlani, župan v Prvačini, Josip Klanjšek, posestnik v Oslavlju in Fran Gorjup, župan v Kanalu. — Na shodu v Štanjelu sta bila proglašena za kandidata v kraških kmečkih občinah: dr. Gustav Gregorin, odvetnik v Trstu in Fran Dominko, sodni svetnik v Komnu.

Proč s kranjskim klerikalizmom. »Soča« piše pod tem naslovom v posebnem članku med drugim tudi, da hoče zavladati kranjski, za ljudstvo tako pogubonosni klerikalizem tudi na Goriškem. Kranjski klerikalizem pomeni **zlorabo vere v politične, strankarske in zasebne namene.** Ljudstvo naj bo fantazirano, neuko, dela naj in plačuje težke davke, sadove ljudskega truda pa bodo uživali že drugi. To hoče tudi dr. Brecelj, ki je pokazal svoje lice že s tem, da se skrči doba za pouk kmečkih otrok. Otrok naj dela, če zna brati ali pisati je klerikalcem vseeno. Bolj ko je kmet neumen, bolj služi klerikalizmu. Poglejmo posledice klerikalne vzgoje na Kranjskem. Klerikalizem je na Kranjskem ljudstvo podivjal in ta klerikalizem hoče to storiti tudi z Goriškim prebivalstvom. In to se bo prav lahko tudi zgodilo ako zavlada v S. L. S. na Goriškem — dr. Brecelj. Zato Slovenci, otresite se tega klerikalnega gada in volite 20. julija za svojega poslanca vrlega domačina Kovača, ki dobro pozna težnje ljudstva in ima tudi več srca za ljudstvo med katerim živi.

Za učitelja telovadbe na goriški gimnaziji je imenovan nadpōročnik 16. pešpolka v Varaždinu Rudolf Cvetko.

Zagoneten napad. Predsnočnem opolnoči so našli v Gorici v neki ulici težko ranjenega 26letnega Alojzija Benzo. Mož je vsekan s sabljo po glavi. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer pa do sedaj še ni hotel povedati imena napadalca, dasi dobro ve, kdo ga je udaril.

Samomor vojaka iz Ljubljane. Na Grivi v bližini vojašnice v Kanalu so našli ustreljenega vojaka 4. stotnije tamošnjega lovskega bataljona, Kovača iz Ljubljane. Kovač se je ustrelil ob 4. zjutraj. Vzrok samomora je bil bržkotne strah pred kaznijo, ker je bil Kovač 6 dni brez dovoljenja na dopustu na svojem domu.

Velika poneverba. Dne 7. t. m. se je ustrelil v Trstu poduradnik pristaniškega kapitanata Tomaž Rocco. Rocco je izvršil samomor, ker je bil zaradi goljufije odpuščen iz službe. Preiskava je dognala obsežne goljufije Roccove, katere bi mu vspričo njegove pridnosti in marljivosti nihče ne prisodil. Goljufije dosegajo vsoto 80.000 kron. Rocco je zapustil vdovo in 9 otrok. Imel je 180 kron mesečne plače in približno 100 kron posebnega zaslužka. Z goljufijami je pričel pred petimi leti. Najbolj sta oškodovana dva Tržačana, ki sta izgubila vsled njega skoro 50.000 kron. Nalagal jih je, da je dobil dobavo mleka za mestno bolnišnico in da mora v to svrho kupiti v Furlaniji 26 molznih krav. Vsak teh oškodovancev je dal Roccu 13.000 kron. Rocco jima je plačeval od dozdevnega čistega dobička mesečno po 80 do 250 kron. Eden izmed oškodovancev mu je dal pozneje še večje vsote za nakup molznih krav. Ker se je Roccu ta načrt tako dobro obnesel, jima je stavil nov predlog. Izjavil jima je, da mora prevzeti večjo pošiljatev rži iz Amerike. Ta kupčija bo nesla 30.000 kron čistega dobička. Eden izmed njih mu je dal v ta namen 23.000 K. Ko je bil Rocco že odslovljen, je izvabil od enega tovarišev en dan pred smrtjo 200 kron. Tudi je lagal, da dobi iz Argentinije 20 mladih volov, za katere je rabil 14.000 kron. Vse te njegove naredbe so bile seveda izmišljene in so mu služile le v to svrho, da je dobil denar. V zvezi je bil tudi z dvema skopima ženskama, ki sta posojali denar proti visokim obrestim. Od teh je izvabil Rocco na ime nekega višjega uradnika večje posojilo. Kam je dajal Rocco denar ni znano.

Puljska vohunska afera. Glede te afere se je v zadnjem času mnogo pisalo. Glasom novih verodostojnih poročil se poudarja, da se je pri tem veliko pretiravalo, posebno v nemških in madžarskih listih. Pisalo se je, da je naraslo število aretirancev na 15. Toda to ni res. Do sedaj so zaprti narednik Schmutz in sicer v disciplinarnih zaporih v vojašnici, proti kateremu vodi preiskavo vojaška sodnija. Nicolich in Savo pa se nahajata v zaporih okrajne sodnije. Vsota, ki jo je Nicolich poneveril na pošti, s tem, da je dajal tiha posojila, znaša 36.076 kron. Obenem poroča »Edinost«, da je dobila pismo od vodje redarstvenega oddelka c. kr. okr. glavarstva v Pulju, v katerem se zanika, da bi bili povodom preiskave v pisarni drž. poslanca dr. Laginje redarstveni organi prebrskali vse, kar jim je prišlo pod roke in da niso pustili pri miru niti pisalne mize dr. Laginje, marveč da se je uvedla preiskava le pri eni osebi v pisarni in to po obvestilu njegovega zastopnika v odsotnosti dr. Laginje. — Preiskava

se nadaljuje, kaj bo pokazala, se še ne ve, gotovo pa je, da gre tu zopet za vohunsko afero v škodo Avstrije in izvršeno v prvi vrsti od oseb avstrijske armade.

Dnevne vesti.

+ **Iz tajne seje občinskega sveta.** Po referatu občinskega svetnika dr. Fr. Novaka je bil imenovan za mestnega stavbnega nadkomisarja inž. Ig. Štembov, za stavbnega praktikanta pa inž. Janko Mačkovšek. Mestnemu stavbnemu nadkomisarju M. Prelovšku se je podelil naslov stavbnega svetnika. Nato je podžupan dr. Triller naznanil, da je inž. Štembov odložil mandat občinskega odbornika, kar je občinski svet vzel na znanje. Mesto Štembova bo poklican v občinski svet g. Fran Kraigher, hišni posestnik in krojaški mojster. V imenu odseka za službeno pragmatiko je poročal občinski svetnik Josip Reisner. Na njegov predlog se je sklenilo: Dragotin Fakin dobi s 1. julijem t. l. naslov »strojni mojster« in napreduje s 1. oktobrom t. l. v IX. činovni razred. Z dosego najvišjih prejemkov v IX. činovnem razredu se konča njegovo napredovanje. Dragotin Rozman dobi s 1. julijem t. l. naslov »višji monter« in napreduje s 1. januarjem 1915. v IX. činovni razred kjer se konča njegovo napredovanje. Fran Kodelja dobi s 1. julijem 1913. naslov »višji monter«, stopi s 1. januarjem 1913 v prejemke 2. stop. X. činovnega razreda, s 1. avgustom 1914. pa prejemke 3. plačilne stopne X. činovnega razreda in napreduje s 1. avgustom 1920. v IX. činovni razred kjer se konča njegovo napredovanje. Anton Justin napreduje s 1. marcem 1923. v X. činovni razred, s 1. marcem 1935. pa v IX. činovni razred, kjer se konča njegovo napredovanje. Oton Pavčič dobi s 1. julijem 1913. naslov »višjega monterja« in napreduje s 1. novembrom 1915. v IX. činovni razred, kjer se konča njegovo napredovanje. Ivan Žirovnik dobi s 1. julijem 1913. naslov »strojni monter« in napreduje s 1. februarjem 1921. v IX. činovni razred, kjer se konča njegovo napredovanje. Vojteh Fortič napreduje s 1. marcem 1923. v X. činovni razred, s 1. marcem 1935. pa v IX. činovni razred, kjer se konča njegovo napredovanje. Avgust Ničman, pretikalec, se uvrsti v 5. plačilno stopnjo I. kategorije z veljavnostjo od 1. januarja 1913. s pravico do prejemkov po § 30. Dragotin Pogačnik, pretikalec, se uvrsti v 7. stopnjo I. kategorije z veljavnostjo od 1. januarja 1913. s pravico do prejemkov po § 30. Mar. Tabor, pomožni monter, se uvrsti v 5. plačilno stopnjo I. kategorije z veljavnostjo od 1. januarja 1913. itd. Jakob Slabina, monter se uvrsti v 1. plačilno stopnjo II. kategorije s 1. januarjem 1913. itd. Fran Indof, monter,, se uvrsti v 1. plačilno stopnjo II. kategorije s 1. januarjem 1913. itd. Jakob Jereb, monter, se uvrsti v II. kategorijo in sicer dobi s 1. januarjem 1913. prejemke 5. plačilne stopnje, s 1. januarjem 1914. prejemke 6. plačilne stopnje itd. Anton Zemljak, kurjač, se uvrsti v I. kategorijo in sicer dobi s 1. januarjem 1913. prejemke 4. plačilne stopnje in ima s 1. aprilom po zadovoljivem službovanju pravico do prejemkov 7. plačilne stopnje in do napredovanja po § 30. Avgust Jenček se imenuje začasnim kurjačem z veljavnostjo od 1. avgusta 1913. in se uvrsti v II. kategorijo z začetno plačo in s pravico do napredovanja po § 30. Ivan Hrastja, kurjač, se uvrsti v 7. plačilno stopnjo I. kategorije z veljavnostjo od 1. januarja 1913. in s pravico do prejemkov po § 30. Ivan Gantar, pomožni monter, se uvrsti v 4. plačilno stopnjo I. kategorije z veljavnostjo od 1. avgusta 1913. in s pravico do prejemkov po § 30. Josip Kunaver, uradnik mestne elektrarne, se imenuje za »strojnega tehničnega risarja« in se uvrsti v II. kategorijo nižjih tehničnih uslužbencev, s 1. avgustom 1913. stopi v prejemke 5. plačilne stopnje. Josip Nabernik, pomožni uradnik, se mu prizna pravica do prejemkov 5. plačilne stopnje, s 1. decembrom 1913. pa do prejemkov 6. plačilne stopnje. Mat. Miklavčiču se prizna pravica do prejemkov 4. plačilne stopnje s 1. februarjem 1913. Pisarniški pristav Fran Barle se uvrsti v uradniško skupino B. — Sklenejo se posebne prehodne določbe za mestne zdravnike. — Mestnemu tržnemu stražniku se dovoli zdravniška podpora v znesku 64 K. — Definitivno imenovanje nekega učitelja mestne dekliške šole na mestnem liceju se priporoča. — Alojziju Babki se podeli koncesija za prodajanje slik. — Prošnja Ant. Težaka za podelitev gostilniške koncesije se odkloni, takisto se odkloni tudi prošnja Jerneja Novaka za podelitev fijakarske koncesije.

+ **Deželni odbor kranjski in napredni župan.** Koder le more, šikanira deželni odbor napredne župane. Bržčas hoče deželni odbor s tem doseči, da bodo inteligentnejši možje v občinah raje prepuščali vodstvo občine klerikalnim ponižnim slugam deželnega odbora. Kakor znano, je rajnki Fabjančič v Logatcu napravil oporoko, v kateri voli med drugim za sodni okraj Senožeče za bolehne, stare reveže 5000 K z dostavkom, da ima to volilo med reveže razdeliti občinski odbor ali občinski možje po svoji vesti in sicer takoj po sprejemu denarja. Še posebej dostavlja oporoka, da se denar ne sme zaupati kakemu duhovniku ali farovžu, ker bi bila potem nevarnost, da bi bili napredni in demokratski reveži prikrajšani. Senožeški župan je v zmislu te oporoke sporazumno z občinskim odborom razdelil to volilo med reveže; k dotični seji pa ni poklical župnika. Deželni odbor je izrekel županu radi tega, ker ni poklical župnika k dotični seji, »grajo« ter mu naročil, da mora v 8 dneh župnemu uradu predložiti izkaz oseb, ki so prejele podporo iz Fabjančičevega volila. Deželni odbor se sklicuje na § 35. ubožne postave z dne 28. avgusta 1883, dež. zak. št. 17. Res je sicer, da ta določba zahteva, da se ima k sejam, ki jih vodi občina kot ubožna oblast, vabiti tudi župnika. V slučaju razdelitve Fabjančičevega volila pa občinski odbor, oziroma občinski možje niso izvrševali funkcij kot ubožna oblast v zmislu § 35. ub. zak., marveč kot izvrševatelji oporoke. Kot izvrševatelji oporoke pa jih ne veže določba § 35. ubož. zak. Taka je stvar in nič drugačna. Kot v raznih slučajih, tako tudi tukaj deželni odbor postavo interpretira, kot to želi župnik, najsi že bo, da ga vodi pri tem nevednost ali pa smešno nasprotovanje. Eno kot drugo je graje vredno. Župan senožeški — mož — kateri seveda ne kloni tilnika pred župnikom, se seveda za to grajo deželnega odbora kaj malo meni. Ta graja je njemu le v čast, ker pokaže, da so še na Kranjskem napredni župani ki izvršujejo svoje posle po svoji vesti ne pa po volji župnika. Sicer pa se pritoži župan senožeški proti sklepu deželnega odbora na upravno sodišče.

+ **Boje se!** Klerikalci imajo sedaj vso moč v deželi in vlada barona Schwarza jih podpira pri vsakem njihovem, še tako nečednem početju. In vendar se ne čutijo varne! Zdi se jim, da se jim vendarle majejo tla pod nogami, zato delajo na vse kriplje na to, da bi si svoje gospodstvo vsaj za dogleden čas zagotovili in zavarovali. Predvsem se jim zdi, da bi se njihovo posestno stanje lahko pri novih občinskih volitvah znatno spremenilo njim v škodo. Zato snujejo že sedaj načrte in naklepe, kako bi to grozečo nevarnost vsaj za sedaj še odstranili. In iztuhtale so jo modre glavice: občinske volitve se naj vrše ne vsaka tri, marveč šele vsakih **šest let.** Na ta način bi vsaj še nekaj let ostali klerikalci v mirni posesti tistih občin, ki so si jih pri zadnjih volitvah z najraznovrstnejšimi goljufijami in nasilstvi prisleparili. Ta brihtna misel se je rodila v Cerkljah, kjer je klerikalna kmečka zveza sprejela na svojem nedeljskem shodu to-le resolucijo: »Shod kmečke zveze v Cerkljah izraža deželnemu odboru odločno željo, **da izpremeni deželni odbor občinski volilni red v toliko, da se vrše občinske volitve vsakih šest let mesto tri, da pa sedanji občinski odbori ostanejo toliko časa skupaj, da poteče šest let.**« — Kakor se vidi, si klerikalci predstavljajo stvar kot nadvse lahko in enostavno. Občinski volilni red naj kar kratkim potom spremeni — deželni odbor. Ne dvomimo, da bi deželni odbor tej želji kaj rad ustregel, če bi ne bilo potreba zopetne spremembe občinskega volilnega reda spraviti pred deželni zbor in ji izposlovati najvišje sankcije. Gotovo je, da bi mameluška klerikalna večina v deželnem zboru tudi to spremembo brez ugovora odobrila, kakor je tudi gotovo, da bi se taki spremembi ne upiral niti modri gospod baron Schwarz, ki si itak niti kihniti ne upa, ako mu tega posebe ne dovle klerikalci. A vendar menimo, da stvar ne bo šla tako lahko, kakor si to gotovi klerikalni krogi predstavljajo. Prepričani namreč smo, da bodo končno vendarle tudi na Dunaju spregledali, da le ne gre, da bi dosledno v vsakem zasedanju deželnega zbora spreminjali volilne rede za Kranjsko samo za to, da se klerikalci na umeten način vzdrže v deželi in v občinah na površju.

+ **Politično in gospodarsko društvo za poljanski okraj.** Agitacijski odsek ima danes zvečer ob 7. sejo v društveni sobi.

— **Pogreb rodoljuba g. dr. Franca Košmelja.** Včeraj popoldne ob 2. so prepeljali s posebnim mrtvaškim vozom iz tukajšne dež. bolnice v Železnike truplo pokojnega dr. Prana Košmelja, višjega štabnega zdravnika v pokoju, imetnika zlatega zaslužnega križca s krono, reda železne krone III. vrste itd. Pogreba tega vrlega moža in zvestega rodoljuba se je udeležilo mnogo občinstva. Sprevod je otvorilo vojaštvo pod poveljstvom polkovnika Webra z godbo na čelu. Zastopani so bili vsi tukajšni vojaški oddelki. Med drugimi so se udeležili pogreba tudi ljubljanski župan dr. Iv. Tavčar, podžupan dr. Karl Triller kot zastopnika mesta in dijaškega podpornega društva »Domovine«, vladni svetnik Senekovič in notar Hudovernik, kot zastopnika Ciril-Metodove družbe, dalje dvorni svetnik Levec, generalnoštabni zdravnik v p. dr. Stare, mag. ravnatelj v p. Vončina in več drugih častnikov in zastopnikov civilnih in vojaških oblasti.

— **Slovenski zdravniki v Belgradu.** Zdravnik dr. Jos. Tavčar je prenehal izvrševati svojo zdravniško prakso v Kostanjevici in se je včeraj odpeljal v Belgrad, da vstopi v službo srbskega »Rdečega križa«.

— **Za balkanske ranjence,** ki jih zdravijo slovenski zdravniki, je daroval g. Anton Trstenjak, kontrolor Mestne hranilnice ljubljanske 5 kron. Naj bi našel mnogo posnemovalcev!

— **Himen.** Poročil se je danes v celjski farni cerkvi g. Josip Gorečan, profesor na tukajšnjem c. kr. učiteljišču, z gdč. Marico Hočevar, hčerjo trgovca g. Milana Hočevarja in ge. Hermine roj. Sima. Iskreno čestitamo!

— **Pozor, izletniki!** V nedeljo vozita dva avtomobila na progi Ljubljana-Celje. Prvi avtomobil odpelje od Figovca ob pol 7. zjutraj, drugi ob 7., seveda le ob ugodnem vremenu. S tem se hoče omogočiti izletnikom, ki si hočejo ogledati te krasne kraje, ležeče ob tej avtomobilski progi, dobra zveza. Podjetni družbi, ki vodi in upravlja to avtomobilsko zvezo, je čestitati, da hoče na tako udoben način odpreti del naše lepe Gorenjske in Štajerske tujskemu prometu. Kdor pa pozna ljubljanske izletnike, ta tudi prav dobro ve, da se ne bodo preveč branili vporabljati to lepo priliko, ki jim jo nudi avtomobilska zveza Ljubljana-Celje.

— **Abiturijentom srednjih šol** daje informacije v svrho študij na eksportni akademiji na Dunaju »Jugoslavija«, društvo jugoslovanskih slušateljev trgovskih ved. — Kdor želi pojasnila, naj se obrne na M. Kostanjška, stud. exp., Sv. Štefan, Šmarje pri Jelšah, Štajersko.

— **Deželna bolnišnica v Ljubljani.** Sprejem bolnikov na oba kirurgična oddelka deželne bolnice se je do prelkica omejil le na nujne slučaje.

Kamniškemu dekanu Ivanu Lavrenčiču priporočamo v album krepostnih katoliško - vernih mož sliki Avgusta Terpinca, bivšega intriganta v narodno - napredni stranki, za dobo petih let političnega mrliča, in sedlarja Antona Lenarčiča, najzanesljivejšega blagajnika požarne brambe kamniške, ker pri reviziji društvene blagajne ni manjkalo nič manj kot 700 K in se je le iz usmiljenja do rodbine potlačilo kazensko postopanje. — Čestitamo kamniškim občinskim odbornikom in specijalno županu dr. Dereaniju na takih vrlih tovariših!

Gornje Vreme. Nadučitelju g. Juliju Čenčiču potrjujemo, da ni bil nikoli in tudi sedaj ni naš dopisnik, torej tudi ne more biti v zvezi z dopisi iz Gornjih Vrem, priobčenih v našem listu. Uredništvo.

Razmere v bolnici Usmiljenih bratov v Kandiji. Prejeli smo ta-le dopis. Z ozirom na dopis z dne 12. t. m. v cenjenem »Slov. Narodu« št. 158., zadevajoč »Razmere v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji« pojasnim, da se je po obsežnih informacijah izkazalo, da spada od 52 štetih grobov, ki so bili popravljeni vsi na novo, 14 v prejšne leto, torej se vjema popolnoma število 38 v prvi polovici tega leta umrlih s številom izkazanih grobov za ta čas. V tem oziru ne zadene nobena krivda vodstva Usmiljenih bratov. Z odličnim spoštovanjem dr. Ivan Vaupotič, c. kr. višji okrajni zdravnik.

Iz Zagorja na Pivki. V neki tukajšni gostilni se vršijo stvari, ki so v pohujšanje mladini. Ali ne vidi tega nobena posvetna, ne cerkvena oblast, ko se cela občina nad tem škandalizira? Drugod se kratkomalo take gostilne zapro. Ali je za gostilne, kjer so sicer tako pobožni, da so na »Slovenca« naročeni, tudi v tem oziru »pardon«?

Posebni vlak za obiskovalce Jadranske razstave na Dunaju. Od 2. na 3. avgusta 1913 vozi na progi Trst c. kr. d. ž. — Dunaj zapadni kolodvor čez Gorico državni kolodvor, Jesenice, Celovec, Selzthal, Amstetten posebni vlak za obiskovalce Jadranske razstave s 25% vozninskim znižanjem za vožnjo na Dunaj in nazaj na razdalje preko 100 km. Vozninsko znižanje se dovoli za II. in III. razred od vseh postaj proge, kjer vozi posebni vlak, in od postaj stranskih prog, ki so razvidne iz zadevnih lepakov, na ta način, da se plača za vožnjo na Dunaj polovični vozni listek osebnega vlaka in obenem za povratek celi vozni listek osebnega vlaka. Z voznimi listki se sme voziti na tja- vožnji iz postaj, kjer se vstavlja posebni vlak, le s tem posebnim vlakom, glede drugih prog in na povratku pa z voznorednimi osebnimi vlaki, pri čemer je dovoljena uporaba brzovlaka proti plačilu v tarifi določenega doplačila za brzovlake. Podrobni podatki so razvidni iz lepakov in se zvedo v vseh postajah na progah, ki pridejo v poštev.

Kinematograf »Ideal«. Novi spored, ki se predvaja še danes in jutri je velezanimiv, posebno krasna je kolorirana drama »Neuresničene sanje«. Jako ljubka je drama »Brat in sestra«. —Pathé Žurnal prinaša najnovejše dogodke v športu, modi itd. Tudi ostale slike so jako lepe in dovršene. V petek Specialni večer z Nordisk dramo »Uspavanka stare matere«.

V mestni klavnici se je v času od 29. m. m. do 6. t. m. zaklalo 63 volov, 3 biki, 6 krav, 151 prašičev, 194 telet, 34 koštrunov in 19 kozličev. Vpeljalo se je 379 kg mesa, 1 zaklan prašič in 24 zaklanih telet.

V deželno blaznico na Studencu so včeraj z rešilnim vozom na sodnijsko odredbo pripeljali posestnikovo vdovo iz Loga št. 8, Marijano Vrhovčevo.

Semenj. Na današnji semenj so pripeljali 96 konj, 56 krav, 139 volov in 223 prašičev za rejo.

Novo spedicijsko podjetje je otvoril v Ljubljani g. Fr. Uher, Šelenburgova ulica št. 4.

Ne hodite na počitnice, predno ne zavarujete svojega stanovanja zoper tatvinno pri **banki »Slaviji« v Ljubljani.**

Narodna obramba.

Družba sv. Cirila in Metoda je imenovala v svoji zadnji vodstvem seji svoje provizorične učitelje in učiteljice definitivno na svojih šolah v Trstu: Egon Jezeršek, Marija Baran, Klotilda Burger, Amalija Hartman, Marija Heren, Marija Kmet, Marija Medič in Marija Pfeifer.

Cerklje na Dolenjskem. Tukajnja podružnica družbe sv. Cirila in Metoda priredi v nedeljo, dne 20. julija 1912 veliko vrtno veselico pod naslovom „Kmečki semenj". Mešetarji, prekupci in razni kramarji so si že sedaj preskrbeli prostore in kdor se še misli priglasiti, naj to stori v najkrajšem času, da ne bodemo nazadnje glede prostora v zadregi. Znani Maticbeg-paša nas tudi obišče z vsem svojim haremom in celim muzejem „Balkansko-turške vojske". Vino se bode pa točilo iz znane dolenjske okolice Gada-Dagh. Ob tej priliki se vrši v Cerklje zlet „Sokola" posavskega okrožja, ki nastopi tudi z javno telovadbo. Toraj, kdor se hoče zabavati v nedeljo — kar k nam. Pri celi prireditvi svira slavna rudniška godba iz Trbovelj.

Društvena naznanila.

Na sokolskem dnevu v Ribnici, ki je že v nedeljo, 20. t. m. bo človek priča lepemu napredovanju sokolske misli in dela. Velik vzmah, ki ga je Sokolstvo doživelo, je tolik, da ga ne more zatreti nikaka sila. In pošteno je priznanje, da se je dolenjska stran krepko borila za sokolske vzore, zato bode tudi zlet ljnbljanske župe I. v Ribnico vesel del obračuna. V nedeljo v Ribnico!

Zlet Sokolske župe Ljubljana I. v Ribnico. V nedeljo, dne 20. julija poleti Sokolstvo zopet enkrat v Ribnico. Kdo ne pozna Ribnice, kdo ne pozna Ribničanov, znanih po svetu po svoji šegavosti, prostodušnosti in odkritosrčnosti! Zato tem upravičnejše Sokol pričakuje, da se tega zleta udeleži ne le čim največje število Sokolov in Sokolic temveč tudi drugo Sokolstvu naklonjeno občinstvo iz Ljubljane, Gorenjske in iz bližnje in daljne Dolenjske, saj se gre za življenje in poglobitev sokolske ideje in sokolskega dela in pa tudi za manifestacijo napredne misli proti klerikalizmu, ki visi kot težka mora nad celo našo Kranjsko. Nobenemu udeležniku pa ne bode žal, da se je udeležil tega slavlja, ki ga bode imelo Sokolstvo v Ribnici, dne 20. julija. Telovadba članstva moškega in ženskega, izvajanja obrtnega naraščaja, bodo nudila vsakomur, ki je vnet za sokolsko delo, obilo užitka, trdnemu delu pa bode sledila vesela nepfisiljena zabava. Priprave za obojno so v polnem teku in kdor pozna ravno Ribničane, se lahko zanese, da bode uspelo vse kar najlepše. Zato še enkrat: Pridite in poglejte!

Ribniški Sokol prosi ponovno vsa društva, da se pravočasno oglasijo radi skupnih obedov.

Predsedstvo sokolske župe Ljubljana I. prosi, da društva oziroma posamezniki javijo število naročenih obedov naravnost Sokolu v Ribnici in to takoj. — Vožnja s posebnim vlakom bo tem cenejša, čim več nas bo. Prosimo pa, da se prijave za vožnjo odpošljejo takoj župi (oziroma tajniku br. Mačkovšku) radi določitve cene in da je vsa stvar pravočasno do sobote urejena. — Društva naj delajo na to, da bo udeležba obilna, vaditeljski zbori, skrbite za to, da bo nastop v telovadskem oziru številen in vzoren.

Razne stvari.

* **Železniška nesreča.** Pri Los Angelesu sta trčila dva vlaka električne železnice. Oba vlaka sta se skoro popolnoma razbila. 12 oseb je obležalo mrtvih, 50 so jih odpeljali težko ranjene v bolnico, več oseb pa je lahko ranjenih.

* **Neprijeten položaj.** Na otoku Malta so pred kratkim aretirali častniki nekega moškega, ki je fotografiral tamošnjo okolico utrdb. Imeli so ga za špijona. Kljub temu, da je aretiranec zagotavljal, da je fotografiral zgolj v svojo zabavo, so ga zaprli. Šele po več urah so ga izpustili, ko so dognali njegovo identiteto. Bil je znani italijanski skladatelj Puccini.

* **Povsod špijonaža.** Pri Eydkuhnem so odkrili novo špijonažno afero. Aretirali so nekega mehanika, ki je bil na sumu, da špijonira v prid Rusije. Ko so ga hoteli odpeljati v zapor, pobil je svoje spremljevalce ter pobegnil baje čez rusko mejo. V to afero je zapletenih še več oseb ter se bodo izvršile še nadaljne aretacije. Smo pač v letu špijonažnih afer!

* **Senzacijonalna aretacija.** V Krakovu vzbuja veliko senzacijo aretacija priljubljenega poljskega slikarja Kamowskega, ki je bil velik ljubitelj umetnin. Preskrbel si je dostop do raznih cerkva, kjer je pokradel več dragocene mašne oprave. Pri hišni preiskavi so dobili pri njem več zelo dragocenih predmetov, ki jih je brezdvomno pokradel po cerkvah. Kamowski bi moral v kratkem nastopiti profesuro na krakovski umetniški akademiji.

* **Beg pred roko pravice.** Dunajsko deželno sodišče zasleduje s tiralnico pobeglega agenta Hermana Goldsteina, ker je ogoljufal na stotine ljudi za več milijonov kron. — Iz Arada poročajo, da je prejela žena tamošnjega bankirja Assaela od moža pismo iz New Yorka, v katerem ji naznanja, da je pobegnil radi velikih dolgov. Nad premoženjem Assaela so otvorili konkurz, pasiva znašajo nad 150.000 K. — V Charlottenburgu pri Berolinu je pobegnil mestni tajnik Riese s svojo ženo, ter vzel s seboj 200.000 mark občinskega denarja.

Telefonska in brzojavna poročila.

Bratomorna vojna na Balkanu.

Situacija.

Pariz, 16. julija. Listi poročajo: Bolgarska je obvestila evropske velekabinete, da se podvrže volji Evrope, ter izroča svojo usodo v roke evropskih velesil. Bolgarska hoče na ta način doseči evropsko konferenco, ker upa, da se more le na taki konferenci obvarovati popolne katastrofe.

Dunaj, 16. julija. Politični krogi smatrajo, da situacija na Balkanu ne kaže preveč ugodne slike in da je pričakovati nadaljnih zapletljajev. Zatrjuje se, da se vrše med kabineti pogajanja o načinu, kako naj Evropa poseže v balkanski spor. Angleška vlada baje že pripravlja tozadevne predloge. Če premirje do srede prihodnjega tedna ne bo dosežno, bo angleški zunanji minister sir Edvard Grey stopil s primernimi konkretnimi predlogi pred javnost.

Sodbe o avstro-ogrski politiki.

Draždane, 16. julija. »Wiesbadener Zeitung« priobčuje razgovor z bratom enega izmed kraljev, ki je z romunskim prestolonaslednikom v rodbinski zvezi. V Draždanih so mnenja, da je to princ Maks, brat saksonskega kralja. **Ta je v izredno ostri obliki kritiziral vodstvo avstro-ogrske politike ter jo je dolžil, da je javno mnenje Evrope napačno informirala. Izjavil je, da kriza še dolgo ni rešena marveč da stoji Evropa šele na začetku novih zapletljajev.**

Devin (Prusko), 16. julija. Veliko pozrnost vzbuja članek »Magdeburger Zeitung« z naslovom: Stimmungen und Bestimmungen, ki izvaja med drugim sledeče: Pritožujejo se zaradi gotovih malenkosti v nemški politiki. Opozarjamo na več izjav berolinske »Norddeutsche Allg. Zeitung«, ki se niso skladale z dunajsko

verzijo tako, da je bilo jasno, **da je avstrijski brzojavni korespondenčni urad pri posredovanju nekatere točke izpustil. Opozorjeni smo tudi na obnašanje raznih nemških konzularnih zastopnikov na Balkanu, ki so se** — misliti hočemo, da si niso svesti dalekosežnosti svojega dejanja in nehanja, — **ostentativno umikali stikom s svojimi avstrijskimi kolegi, da bi dosegli za nemško trgovino na škodo avstrijske kake ugodnosti, ne da bi mislili na to, kakšen vtisk mora to napraviti na Balkan. Ne izda se nikaka diplomatična tajnost, če se izjavi, da se je grof Berchtold dolgo branil priti na londonsko konferenco, o katere vrednosti danes ni več dvoma.**

Sestanek grškega in srbskega ministrskega predsednika.

Belgrad, 16. julija. **Sestanek grškega in srbskega ministrskega predsedenka se ne vrši v Nišu, marveč v Skoplju. Ministrski predsednik Pašić se je odpeljal snoči tja. Na merodajnem mestu se zatrjuje, da se do sedaj mirovna pogajanja še ne vrše, zato je prenagleno govoriti o skorajšnjem sklepu miru.** Tudi vesti, da sta dospela v Belgrad dva bolgarska delegata, so neutemeljene. Sedaj je pač nastopil na bojišču začasno mir, vendar se na bojišču operacije nadaljujejo.

Prodiranje romunske vojske.

Bukarešta, 16. julija. Kralj Karel je snoči odpotoval k romunski vojski.

Bukarešta, 16. julija. **Uradno se zatrjuje, da je glavni del romunske armade prekoračil snoči na dveh točkah Donavo in prodira sedaj v notranjost Bolgarske.**

Bukarešta, 16. julija. Včeraj se je vršil ministrski svet, ki je redigiral prestolni govor, s katerim naj se otvori danes parlament. Vlada bo predložila več zakonskih predlogov, ki so v zvezi z romunsko akcijo proti Bolgarski. Ministrski svet je sklenil sporočiti velesilam stališče romunske vlade z ozirom na vojno stanje z Bolgarsko..

London 16. julija. **Reuterjev urad piše o romunskih korakih sledeče: Romunka je dosegla s svojimi operacijami, da je dobila teritorij Tutrakan-Balčik. Sedaj zasleduje drug cilj, prisiliti hoče Bolgarsko k sporazumu s Srbijo in Grško, da prepreči nadaljnje motenje ravnotežja na Balkanu. Odločilni romunski krogi zatrjujejo, da Romunska tudi danes ne stavi večjih zahtev kakor začetkom, da pa bo prodirala kljub temu v notranjost Bolgarske, dokler se ne sklene oficijozno premirje.**

Umikanje Bolgarov.

Atene, 16. julija. **Listi poročajo: Bolgarske čete so zapustile svoje pozicije na prelazu Kresna ter se umikajo proti Dupnici južno od Sofije.**

Prodiranje romunske vojske.

Bukarešta, 16. julija. **Romunski komunike naznanja, da je romunska vojska zasedla cel četverokot Tutrakan-Dobrič-Ruščuh-Varna.**

Dunaj, 16. julija. **Prodiranje Romunske proti Sofiji vzbuja veliko vznemirjenje. Če uresniči Romunska svoj namen, vdreti na glavno mesto, bo to storila gotovo tudi Srbija.**

Konferenca v Skoplju.

Dunaj, 16. julija. »Neues Wiener Tagblatt« poroča iz Petrograda, da je srbska vlada obvestila Rusijo, **da staSrbija in Grška pripravljeni pripustiti h konferenci v Skoplju tudi bolgarske delegate, v kar je Bolgarska že baje privolila. Ruska diplomacija smatra vsled tega položaj za izboljšan. Vsi politični krogi zatrjujejo, da ni izključno, da se konference udeleži tudi bolgarski ministrski predsednik.**

Turško-bolgarska meja. — Turki zahtevajo Odrin. — Prodiranje turške vojske.

Carigrad, 16. julija. **Listi zahtevajo, da Turčija zasede cel odrinski vilajet. Veliki vezir je baje izjavil, da hoče Turčija zopet zasesti Trakijo in Odrin. Turška armada je baje v treh kolonah na pohodu proti Odrinu, turške predstraže stoje že pred Bunar Hisarjem. V Rodostu so Turki masakrirali armenske in grške prebivalce. Armenski patriarhat je vložil proti nastopu turškega vojaštva ostro pritožbo.**

Carigrad, 16. julija. **Listi označujejo kot minimum turške zahteve mejo ob reki Marici.**

Mirovna pogajanja. — Grške zahteve.

Belgrad, 16. julija. Na današnjem sestanku min. predsednikov Pašića, Venizelosa in Vukotića v Skoplju se bo srbski min. predsednik trudil pridobiti Grško, da svoje pretirane zahteve ublaži. Vendar je malo upanja, da se mu to posreči. **Grška zahteva:**

1. Bolgarska prepušča vse od Grkov in Srbov zasedeno ozemlje zaveznikom.

2. Bolgarska prizna vojno odškodnino.

3. Bolgarska prizna posebno odškodnino prebivalcem od bolgarskih čet opustošenih mest in vasi.

4. Bolgarska garantira cerkveno in šolsko avtonomijo Grkov v Trakiji.

5. Bolgarska demobilizira svojo armado, v roku, ki ga srbska in grška sporazumno določita.

Nove težkoče. — Padec kabineta Danev.

Dunaj, 16. julija. **Bolgarski kabinet Danev je podal demisijo. Zdi se, da bo politični princip, ki ga zastopa opozicija, zmagal. Če se to uresniči, je pričakovati novih težkoč v balkanski krizi.**

Bolgarsko vojno brodovje.

Bukarešta, 16. julija. Iz Sofije se poroča, da je bolgarska vlada svojemu v Varni se nahajajočemu vojnemu brodovju naročila, da naj nemudoma odplove v Sebastopol. Bolgarska vlada se boji, da bi se Romunska polastila bolgarskih vojnih ladij.

Zahrbtna Grška.

Dunaj, 16. julija. Iz krogov trozveze se lansira ideja romunsko-grške entente, ki naj bi stopila v intimno zvezo s trozvezo. Nekateri atenski listi pozdravljajo to idejo, ter smatrajo za potrebno, da se Romunska in Grška zvežeta proti slovanskim balkanskim državam.

Za Bolgarsko.

Carigrad, 16. julija. Bolgarski eksarh se odpelje v Petrograd, kjer hoče v posebni avdijenci pri carju intervenirati v prilog Bolgarske.

Srbi in Bolgari.

Dunaj, 16. julija. „Militärische Rundschau“ poroča, da je pričela bolgarska severna armada pod generalom Kutinčevom svoje čete pošiljati v Sofijo. Južna armada pod generalom Ivanovom se umika v dolini Strume.

Grki zasedli Dramo.

Atene, 16. julija. Po hudem boju so Grki zasedli Dramo.

Atene, 16. julija. Levo krilo in centrum grške armade prodirata ne da bi zadela kje na Bolgare. Desno krilo pa je imelo hud boj pri Alistrati in Kučovani. Boj je trajal od 9. dopoldne do 4. popoldne. Nato so Grki zasedli mesto Dramo.

Konvertiranje a la Palić?

Sofija, 16. julija. Prestop bolgarskih duhovnikov v Skoplju k srbski cerkvi smatrajo tu za nasilno konvertiranje.

Turčija se še ni izpametovala.

Dunaj, 16. julija. Albanska korespondenca poroča iz Carigrada: V svrho reorganizacije turške vojske je najela Turčija zopet večje število nemških častnikov. Za sedaj je sklenil vojni minister podeliti trem nemškim višjim častnikom poveljništvo strelne šole za pehoto, konjeniškega taborišča in štaba.

Albanija.

Dunaj, 16. julija. Avstrijski polkovnik generalnega štaba Göttlicher, ki je bil dodeljen kot generalnoštabni šef pristaniškemu poveljništvu v Pulju, je baje določen za člana mednarodne komisije za določitev meje Albanije. S tem odpadejo vesti, da naj Göttlicher organizira bodočo albansko vojsko.

* * *

Avdijenca.

Išl, 16. julija. Cesar je sprejel ob 11. dopoldne zunanjega ministra Berchtolda v avdijenci. Po oficijoznem poročilu je Berchtold poročal o tekočih dogodkih.

Odpuščanje učiteljev.

Praga, 16. julija. Češki šolski okraji so pričeli odpuščati prov. učitelje, ker dežela nima denarja, da bi jih plačala. Na Kraljevih vinogradih je 39 prov. učiteljev odpuščenih čez počitnice.

Nove trdnjave v Galiciji.

Lvov, 16. julija. Vojna uprava namerava pretvoriti mesti Halicz in Nišniov v trdnjave. To se zgodi baje na zahtevo šefa generalnega štaba. Z deli bodo takoj pričeli.

Hrvaška kriza.

Budimpešta, 16. julija. Grof Tisza je pozval grofa Pejačevića v Budimpešto. Zatrjuje se, da bo imenovanje Pejačevića za hrvaškega ministra prihodnji teden razglašeno. V počitnicah naj na to izvede Pejačević pogajanja s hrvaškimi strankami, na kar se naj vrše v jeseni volitve v hrvaški sabor.

Napetost med Rusijo in Kitajsko zaradi Mongolske.

Petrograd, 16. julija. Ruski poslanik je izjavil kitajski vladi v Pekingu, da smatra Rusija, da je dobila vsled odklanjajočega stališča Kitajske zopet proste roke v mongolskem vprašanju. Rusija je pripravljena spor mirno poravnati, zahteva pa avtonomijo Mongolske, ki naj se organizira s pomočjo Rusije. Rusija je pripravljena priznati suvereniteto Kitajske nad Mongolsko. Politični stiki med Kitajsko in Rusijo so v zadnjem času zopet zelo napeti.

Nemiri na Kitajskem.

Šangaj, 16. julija. Nemiri na severu provincije Yanghsi so zelo resni. Položaja ni mogoče pregledati. Nekateri listi pravijo, da vstaši na celi črti zmagujejo. Na jugu so bili vstaši tepeni. Vlada zatrjuje, da so se bojev udeležili tudi japonski častniki.

Šangaj, 16. julija. Potrjuje se vest, da se umikajo čete iz Kiangsuja. Zdi se, da je zmanjkalo vstašem sredstev. V državi Mandžujev je opažati močno protivladno gibanje. Hungsing je dospel včeraj zjutraj v Nanking, da izjavi neodvisnost Nankinga od Pekinga. Z japonske strani se zatrjuje, da bodo v par dneh storile isto vse provincije južno od Yangtseja. Japonska banka v Kiukiangu je spravila vse svoje srebro na neko japonsko topničarko, ker je pričakovati nadaljnih bojev.

Zarota v Mehiki.

New-York, 16. julija. Iz Mehike poročajo, da so aretirali v predsednikovi predsobi Huerte nekega policaja, ki je hotel vreči bombo. Izkazalo se je, da je šlo za zaroto. Petnajst oseb je bilo aretiranih.

Gospodarstvo.

— **Brzojavni promet z Rumunsko in Bolgarijo.** V prometu z Rumunsko zasebne brzojavke v dogovorjenem in šifrovanem jeziku do nadaljne odredbe niso dopuščene. Brzojavke z Romunijo in Bolgarijo so podvržene velikim zakasnitvam ter se jih do nadaljne odredbe sprejema le na odgovornost odpošiljateljev.

Darila.

Upravništvu naših listov so poslali:

Za **„Ciril-Metodovo družbo“** Kramaršič na Trati pri Škofji Loki 3 K, nabral od Traškega omizja pri „Joškotu“ na poročnem večeru dr. Šerkota z Vranskega nabrano 15 K in ostanek iz letnega fonda II. in III. b razreda dekliškega liceja v Ljubljani 9 K 06 v. Skupaj 27 K 06 vin.

Živeli nabiralci in darovalci!

Jezdni odsek tel. društva „Sokol“ v Ljubljani

ima v petek, dne 18. t. m. ob ½9. zvečer sestanek pri „Zlatorogu“.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 14. julija: Magdalena Požar, hči knjigoveškega pomočnika, 2 meseca, Radeckega cesta 2.

Dne 15. julija: Andrej Ham, skladiščni mojster, 48 let, Radeckega cesta 9. — Pavel Češnovar, gostilničarjev sin, 18 dni, Dolenjska cesta 3. — Ana Virant, hči tob. tovarne delavca, 3 mesece, Črna vas 24.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Avstrijska specialiteta. Na želodcu bolehajočim ljudem priporočati je porabo pristnega **„Mollovega Seidliz-praška“**, ki je preiskušeno domače zdravilo in vpliva na želodec krepilno ter pospešilno na prebavljanje in sicer z rastočim vspehom. Škatljica **2 K.** Po poštnem povzetji razpošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj DUNAJ, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi zahtevati je izrecno MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in s podpisom. 2 33

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306·2 — Srednji zračni tlak 736 mm

julij	Čas opazovanja	Stanje barometra v *mm*	Temperatura v C°	Vetrovi	Nebo
15.	2. pop.	731·8	25·6	p. m. jzah.	del. oblač.
„	9. zv.	732·2	18·2	brezvetr.	jasno
16.	7. zj.	732·2	16·1	sl. jjvzh.	del. jasno

Srednja včerajšnja temperatura 21·1°, norm. 19·8°. Padavina v 24 urah 0·0 mm.

Ledenice
z izborno hladilnico, močno cinkasto pločevino, vložene s steklenimi ali mramornatimi deskami, nadaije **hladilnice** za gostilne, mesarje in mlekarne izdeluje strokovna tvrdka

L. K. Rudolf, c. in kr. dvor. dobavitelj v Plznu.

†

Slov. tel. društvo Sokol v Železnikih javlja tužno vest, da je njega ustanovni član, gospod

Fran Košmelj

višji štabni zdravnik v p. imetnik zlat. zasl. križca s krono ter reda železne krone III. vrste i. t. d.

dne 13. t. m. v starosti 67 let preminul.

Pogreb blagega pokojnika se vrši dne 16. t. m. ob 9. uri dop. Blagemu možu blag spomin!

Slov. tel. društ. Sokol.

Hiša s 3 lepimi stanovanji, 2 leti stara, z vodovodom in lepim vrtom ob periferiji, toda še v mestu Ljubljani, proti jugu ležeča **se ugodno proda. — Eventuelno se zamenja za malo posestvo v okolici.** Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 2514

Izvežbanemu gostilničarju se odda

dobro idoča gostilna

na Notranjskem, tik farne cerkve in v sredini mesta

:: **v najem ali na račun.** ::

Žena naj bi bila dobra kuharica. — Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«. 2516

Lepa kočija

moderna, za eno ali dvovprego kakor tudi

koleselj in vsa konjska oprava

se proda po ugodni ceni.

Istotam se proda tudi 2469

popolna trgovska oprava

Fr. Grebenc, Vel. Lašče, Dolenjsko.

1995 **Prva domača tovarna**

omar za led

Simona Praprotnika

v Ljubljani, Jenkova ulica št. 7.

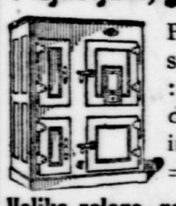

Prevzemajo se vsa v stavbno in pohištveno : mizarstvo spadajoča : dela, katera se točno in po najnižjih cenah izvršujejo.

Velika zaloga gostilniških okroglih miz.

Ceniki se pošiljajo na zahtevo brezplačno in poštnine prosto.

Proda se vila

z gospodarskim poslopjem, stavbiščnimi prostori, vrtom in sadonosnikom z nad 100 lepimi sadnimi drevesi v skupnem obsegu enega orala zemljišča. Iz popolnoma ograjenega posestva je krasen razgled v mesto in okolico. Ob posestvo meji lep smrekov gozd ter je blizu mestnega parka in kopališč. V vili se nahaja vodovod, je na mirnem in zračnem kraju in posebno pripravna za penzijoniste. — Ponudbe na naslov:

„Vila štev. 1718“ poštno ležeče, Celje, Štajersko. 2467

Priznano najboljša naravna na oglikovi kislini najbogatejša slatina je

Marijin vrelec.

Po zdravniških izpovedbah učinkuje kot pitna in zdravilna voda proti želodčnim in črevesnim bolečinam kakor tudi proti pljučnemu katarju; zelo priporočljiv je za vsakogar, ki trpi na slabi prebavi in zaprtju. V dokaz izborne kakovosti je veliko število po:: :: hvalnih in priznalnih pisem. :: ::

Glavna zaloga: 2517

tvrdka Leskovic & Meden v Ljubljani, Jurčičev trg št. 1.

! 500 kron !

Vam plačam, ako moj uničevalec korenin **balzam Ria** Vaših kurjih očes, bradavic, otiščancev ne odstrani v 3 dneh brez bolečin. Cena lončka z garancijskim pismom 1 K. **Kemeny, Košice I., Postfach 12/64 Ogrsko.**

Prevzamem v najem 2507

dobro vpeljano trgovino

na deželi, ev. z gostilno. — Cenj. ponudbe na upravništvo »Slov. Naroda«.

Več spretnih 2509

mizarjev

za izdelovanje zabojev **sprejme takoj „Adria“ pivovarna v Senožečah.**

20 P. S. Diselmotor

1 ½ leta rabljen, v izvrstnem stanju, se zaradi povečanja tovarne za skrajno ceno **takoj proda.** 2458

Cenjeni dopisi na upravništvo »Slovenskega Naroda« pod **„Diselmotor“.**

Zanesljivega in treznega

nadkonjarja

(Stallmeister) sprejme takoj „Adria“ delniška pivovarna v Senožečah. 2510

Dobro uvedeni provizijski 2513

krajevni zastopnik

se išče za že dolgo obstoječo tvrdko na Kranjskem, za Ljubljano in okolico. Naslov pove upravništvo »Sl. Naroda«.

Sprejme se prodajalka

zmožna slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, vešča špecerijske in manufakturne stroke. Plača po dogovoru. 2484

Ponudbe na upravništvo »Sl. Naroda«.

Železničar

vojaščine prost, slovenščine in nemščine zmožen, razumen prodajalec z daljšo prakso, dobi trajno mesto pod boljšimi pogoji. **A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta.** 2479

Albert Drganc, brivec in posredovalec za starine in posestva

v Ljubljani, Franca Jožefa cesta št. 1

Edini pooblaščeni posredovalec

za starine za vso deželo, preskrbi tudi cele zbirke, obenem pa tudi posreduje pri prodaji posestev. 2248

4 majhni psički

(frmači)

stari 9 tednov, kratkodlaki, temnorjavi, nemške pasme, z izvrstnim rodovnikom

se prodajo.

Ogledajo se lahko v **živinozdravnici v Ljubljani.** 2443

Drva

mehka in trda, (suha); radi pomanjkanja prostora znižane cene. Dostavijo se na zahtevanje tudi na dom. 257

Parna žaga SCAGNETTI, za skladiščem državnega kolodvora.

Renomirana pivovarna 2511

išče zastopnika

za Idrijo in okolico ter Dolenjsko pod zelo ugodnimi pogoji. Gostilničarji z dobrimi zvezami in prostorom za ledenico imajo prednost. — Ponudbe pod **„Stalen zaslužek“** na upravništvo »Slovenskega Naroda«.

Priporočamo našim :: gospodinjam ::

KOLINSKO CIKORIJO

iz **edine** slovenske tovarne v Ljubljani 334

Učenec in učenka

iz boljše hiše, zmožna slov. in nemškega jezika, 2459

se sprejmeta v trgovino z mešanim blagom Jos. Elsner v Litiji.

Trgovska oprava

(za špecerijsko trgovino) skoro popolnoma nova (ker le kratek čas rabljena)

se takoj proda.

Več se izve pri tvrdki 2439

A. Krisper, Ljubljana, Mestni trg.

Specijalna modna in športna trgovina za gospode in dečke

J. Kette

Ljubljana, Franca Jožefa cesta 3.

Slamniki, klobuki, čepice, kravate, modno :: perilo itd. itd. ::

Vse športne potrebščine za tenis, lov, turistiko in telovadbo.

SANATORIUM „EMONA“ 342

v Ljubljani, Komenskega ulica 4.

Privatno zdravišče za notranje in kirurgične bolezni. Porodnišnica. Medicinalne kopeli.

Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. kir. odd. dež. bol.

Lepa prilika! Lepa prilika!

Radi opustitve obrti **prodam vso**

sodavičarsko tovarno

po jako nizki ceni. — Tovarna obstoji iz popolnoma novih (6 mesecev rabljenih) strojev ter 2000 sifonskih, 3000 pokaliških (krahaljskih) steklenic. — Interesentu priporočam, da si tovarno ogleda; dam tudi po jako ugodnih pogojih v najem. 2495

Franc Škert, Sv. Lucija ob Soči, Goriško.

Radioaktivno termalno kopališče

Toplice na Kranjskem

Sezija od 1. maja do 1. oktobra.

Postaja dolenjske železnice Straža-Toplice. Akratov vrelec 38°C., ki daje vsak dan čez 30.000 *hl* radioaktivne termalne vode. Zdravljenje s pitjem in kopanjem, izredno uspešno proti putiki, revmi, neuralgiji (trganju), ženskim boleznim in drugim. Velika kopališča, posebne in **močvirne kopeli.** Elektroterapija in masaža. Ravnateljstvo: Kopališki zdravnik dr. Konstantin Konvalinka. Zdravo podnebje. Gozdnata okolica. Bogato opremljene sobe. Izborne in cene restavracije. Prospekte in pojasnila daje brezplačno **kopališka uprava.** 1178

Učenka

s primerno šolsko izobrazbo

se sprejme v trgovino mešanega blaga.

G. Budkovič v Bohinjski Bistrici.

2486

J. Zamljen

čevljarski mojster

v Ljubljani, Gradišče 4

izvršuje vsa čevljarska dela do najfinejše izvršitve in priporoča svojo zalogo

storjenih čevljev.

Izdeluje tudi prave gorske in telovadske čevlje.

Za naročila z dežele zadostuje kot mera priposlan čevelj. 237

PRVO KRANJSKO PODJETJE

za izvrševanje umetnega vezenja in trgovina ročnih del

J. Repše & I. Jeršek 4185

Ljubljana — Kongresni trg št. 5 — Ljubljana.

Zaradi velike zaloge se pričeta dela prodajajo po tvorniških cenah.

Izvrševanje društvenih zastav in trakov ter vseh cerkvenih paramentov. Belo vezenje in predtiskarija.

Občeznane nizke cene. Ugodni nakup raznih daril. Zunanja naročila se točno izvršujejo.

1091

Zdravnik želodca

je posebnost želodčnega likerja iz zdravilnih rastlin, kateri izborno vpliva proti slabostim v želodcu ter radi tega v nobeni družini ne bi smel manjkati.

Najboljše za želodec.

Pri gorečici, motenjih prebave, pomanjkanju slasti

ne zamudite uživati po jedi lekarnarja

Schaumanna želodčno sol

ali **pastilje želodčne soli.** Ti domači zdravili sta se že več nego 40 let z zanesljivim in točnim učinkom najbolje obnašali in jih tudi zdravniki najtopleje priporočajo. — Ponaredbe zavračajte in zahtevajte izrecno **Schaumanna želodčno sol** po K **1·50.** — Razpošilja jo vsak dan po pošti od 2 škatljic naprej **edini izdelovalec**

:: Uroja prebavo. ::

:: Pospešuje tek. ::

JUL. SCHAUMANN, lekarnar, Stockerau pri Dunaju.

Dobiva se tudi po vseh lekarnah. Dobiva se tudi po vseh lekarnah.

Neprimeren učinek.

Priporoča se

ANTON ŠARC

trgovina s perilom, pralnica in likalnica

Ljubljana, Selenburgova ulica 5.

874

Najboljša in najzdravejša 2024

barva za lase in brado

je dr. Drallea **„NERIL“,** ki daje sivim in pordečelim lasem njih prvotno naravno in zdravo barvo. Dobi se svetla, rjava, temnorjava in črna v steklenicah z navodilom po 2 K, velike po 4 K, pri

Štefan Strmoli

Ljubljana, Pod Trančo št. 1.

Lasne kite, podlage in mrežice vseh vrst; gledališčne in toaletne potrebščine itd.

NAZNANILO.

Vdano podpisani se usoja naznanjati, da je bil dne 7. julija 1913

v znanem kopališču hotela pri Slonu nastavljen za kopelščka

in se p. n. občinstvu najtopleje priporoča kot zdravniško izprašan kopelšček, maser in operater kurjih očes.

Gothard Biegler

2474 prej kopelšček v Diana-Bad na Dunaju.

Anton Bajec

umetni in trgovski vrtnar

naznanja sl. p. n. občinstvu, da se nahaja njegov

cvetlični salon

Pod Trančo. 48

Velika zaloga suhih vencev.

Izdelovanje šopkov, vencev, trakov itd

Okusno delo in zmerne cene

Zunanja naročila točno.

Vrtnarija na Tržaški cesti št. 34.

Velika zaloga najmodernejših slamnikov.

Klobuke

cilindre in čepice

v najnovejših fasonah in v velikih izberi

priporoča 24

IVAN SOKLIČ.

Pristni Panama-slamniki od 9 K do 50 K.

V poslovalnici c. kr. avstrijske razredne loterije

v Ljubljani, Kongresni trg št. 8

trgovina s papirjem, knjigami, umetninami in muzikalijami

Karel Till 2491

se sprejemajo predznambe na srečke,

od 1. avgusta naprej se pa tudi

prodajajo srečke za prvo vlečenje.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

:: Delniška glavnica 8,000.000 kron. :: 152 **Stritarjeva ulica štev. 2.** Rezervni fondi okroglo 1,000.000 kron.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun :: ter jih obrestuje od dne vloge po čistih :: 4¾%

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje :: :: :: vseh vrst po dnevnem kurzu. :: :: ::